

ÍNDEX

	Pàg.
I. PRESENTACIÓ.	2
II. PROGRAMA DE TREBALL SOCIOEDUCATIU EN MEDI OBERT AMB EDUCADORS DE CARRER.	3
III. LLAR FUNCIONAL GREC PER A MENORS DE 14 A 18 ANYS EN SITUACIÓ DE DIFICULTAT SOCIAL.	9
IV. PROGRAMA D'EMANCIPACIÓ: "UN PONT PER A LA TEVA VIDA ADULTA".	15
V. PROGRAMA D'EDUCADORS FAMILIARS.	22
VI. SERVEI D'OCUPACIÓ DE LA MANCOMUNITAT DES RAIGUER.	30
VII. ITINERARI D'ORIENTACIÓ I ACOMPANYAMENT PER A LA INSERCIÓ SOCIOLABORAL DE LA POBLACIÓ PENITENCIÀRIA.	35
VIII. PROGRAMA DE REHABILITACIÓ PSICOSOCIAL I INSERCIÓ SOCIOLABORAL DE RECLUSOS AMB MALALTIES MENTALS.	46
IX. TALLER DE NETEJA DE COTXES: "APRENENT A TREBALLAR".	55
X. TALLER DE CUINA: "FER DE CUINER SENSE SER-HO".	61
XII. QUADRES FINANÇAMENT ASSOCIACIÓ ANY 2008.	64
XIII. REFLEXIÓ XX è ANIVERSARI	66

I. PRESENTACIÓ.

Presentam els diferents programes que el Grup d'Educadors de Carrer i Treball amb Menors (GREC) ha dut a terme durant l'any 2008.

El GREC és una entitat sense afany de lucre, constituïda l'any 1987, que desenvolupa el seu treball socioeducatiu, d'acord amb els estatuts, a diferents sectors de població en situació de risc, dificultat i conflicte social.

Són finalitats de l'Associació:

- Millorar la qualitat en l'atenció d'infants, joves i les seves famílies que es troben en situació de dificultat i/o conflicte social.
- Promoure el reconeixement social i tècnic dels educadors de carrer i del treball socioeducatiu en medi obert amb menors i joves.
- Intervenir en medi obert, especialment amb educadors de carrer, per prevenir i actuar davant situacions de desadaptació social.
- Col·laborar amb l'administració competent amb l'adequada protecció dels menors desemparats i en el suport d'aquells que deixen la xarxa de protecció de menors.
- Facilitar la integració social dels joves interns del centre penitenciari, així com donar suport als reclusos i exreclusos en el seu procés d'inserció sociolaboral.
- Intervenir i actuar en el procés socioeducatiu dels joves en situació de conflicte social sotmesos a mesures judicials.
- Facilitar el procés de formació i incorporació laboral, especialment dels joves i en general, d'aquelles persones en situació de dificultat social.
- Realitzar i fomentar estudis i investigacions sobre temes relacionats amb el treball socioeducatiu.
- Realitzar accions formatives per a la difusió del model de treball socioeducatiu de l'Associació.
- Fer el seguiment i la denúncia de les actuacions relacionades amb la infància i joventut que, realitzades per serveis públics o privats, no ofereixin un nivell adequat de qualitat i/o siguin perjudicials per als menors.

La memòria conjunta dels diferents programes vol donar una visió de conjunt de la tasca que realitza la nostra Associació, a més adjuntem al darrer punt, la reflexió del XXè aniversari per tal d'aportar més dades de l'Associació. Cada programa elabora la seva memòria tècnica, a continuació sols presentem una breu síntesi de l'objecte del programa, un resum i una valoració de les principals accions realitzades durant l'any 2008.

II. PROGRAMA DE TREBALL SOCIOEDUCATIU EN MEDI OBERT AMB EDUCADORS DE CARRER.

DESCRIPCIÓ DEL PROGRAMA.

Davant situacions de dificultat i conflicte social, sabem que generalment s'intervé massa tard i d'urgència. La intervenció preventiva des de l'atenció primària, pot possibilitar que no es generin els conflictes posteriors.

Ens trobam amb infants i joves que han iniciat processos d'exclusió social, és a dir, estan fora de circuits normalitzats: escola, mercat de treball, entitats... Aquesta població ha d'ésser atesa des del seu medi amb una orientació preventiva. Són necessàries figures professionals que puguin retornar aquestes persones, a circuits normalitzats. El programa proposa l'atenció directa en el lloc a on es troben i empra; com a eina principal, per possibilitar els processos de canvi, la relació individual i de grup.

OBJECTIUS.

Envers els infants i joves:

- Afavorir el seu desenvolupament integral mitjançant el descobriment i increment de llurs recursos físics, intel·lectuals i afectius.
- Potenciar la capacitat de desimboltura, la socialització en un medi normalitzat.
- Ampliar els seus coneixements i afavorir l'adquisició d'una consciència crítica de la realitat.
- Donar suport i orientació als aspectes socioeducatius que requereixen una solució immediata (escolarització, treball, prevenció del consum de substàncies tòxiques, maltractaments, conflicte social, ...).

Envers l'entorn social (família, barri o poble, altres serveis):

- Potenciar els mitjans de sensibilització per tal que la comunitat prengui consciència de les causes de la situació de dificultat social dels seus infants i joves.
- Proporcionar a les institucions de la comunitat (escola, centres culturals, associacions...) elements de judici i alternatives en la relació educativa amb els menors.
- Donar suport i encoratjar la creació d'estructures de participació per al lleure dels infants i joves dels barris o pobles.
- Orientar a les famílies amb les pautes educatives adequades i amb la cura dels infants.

POBLACIÓ DESTINATÀRIA.

L'educador de carrer actua amb nins i joves entre 8 i 21 anys aproximadament, que es troben en situació de dificultat social i que sovint manifesten conflicte social. Entenem per individu en situació de dificultat social, aquell que mostra unes mancances en el seu desenvolupament; a causa d'una confluència de variables personals i de l'entorn que dificulten la seva socialització (família, escola, barri/poble, treball...).

METODOLOGIA.

La intervenció educativa en medi obert es planteja en tres àmbits íntimament relacionats i complementaris.

Àmbit individual - familiar: L'educador realitza Projectes Educatius Individuals (PEI) amb aquells infants i joves amb els quals manté una relació refermada.

El projecte individual comporta incidir en l'individu i en els agents socials del seu entorn: família, entitats del barri, escola, etc.

El seguiment individualitzat implica alhora una estreta coordinació i treball en comú amb: Equip Municipal de Serveis Socials, Jutjat de Menors, Servei de Menors del Consell de Mallorca, etc.

Àmbit de grup: És aquest el marc més adequat per a l'afirmació de la pròpia identitat del menor. De l'anàlisi, coneixement i contacte amb els grups d'infants i joves en situació de dificultat i/o conflicte social sorgeixen projectes d'intervenció de grup.

Els projectes d'intervenció dirigits a grups de menors tenen per objecte treballar temes com el lleure, l'esport, les activitats socioculturals, la inserció laboral, la inserció social en altres grups d'iguals, l'escolarització, la prevenció de l'absentisme escolar...

Àmbit comunitari: El punt de partida és la potencialitat del territori i dels recursos amb els quals compta la comunitat.

Freqüentment, els projectes específics comunitaris pretenen la promoció, mobilització o creació de recursos.

FONTS DE FINANÇAMENT.

Conveni amb el Ministeri d'Educació, Política Social i Esports , amb els Ajuntament de Bunyola, Esporles, Palma i Sóller i Contracte de Serveis amb la Mancomunitat del Raiguer (Alaró, Binissalem, Campanet, Consell, Lloseta i Sta. Maria del Camí) i l'Ajuntament de Lluçmajor.

AVALUACIÓ 2008.

Perfil, nombre d'usuaris i accions realitzades.

Nombre de casos connectats i amb seguiment.

	Casos connectats	Casos amb seguiment
TOTAL	2015	748

Síntesi de les intervencions realitzades.

Àmbit	Nre. intervencions	Tipus d'intervencions
Personal	558	<ul style="list-style-type: none">- Potenciar l'adquisició d'hàbits personals, socials i de comunicació.- Millorar l'autoestima.- Facilitar la integració del grup.- Acompanyar processos, escoltar, estar a prop.- Ajudar a prendre consciència de les pròpies capacitats personals.- Treballar per reconèixer i expressar necessitats.
Familiar	443	<ul style="list-style-type: none">- Millorar les relacions familiars.- Donar suport, pautes i estratègies educatives a la família.- Ajudar a reconèixer les necessitats del sistema familiar.
Salut	152	<ul style="list-style-type: none">- Treballar per a l'adquisició hàbits higiènics, d'alimentació...- Potenciar el coneixement de les conseqüències del consum de substàncies tòxiques.- Acompanyar a serveis i a recursos.- Prendre consciència sobre malalties de transmissió sexual i embarassos no desitjats.
Escolar	513	<ul style="list-style-type: none">- Informar i sensibilitzar l'escola envers la situació del menor.- Reforçar l'assistència a l'escola.- Reforçar la integració escolar.- Escolaritzar als menors.
Sociojurídic	74	<ul style="list-style-type: none">- Acompanyar durant processos judicials i informar del seu desenvolupament.- Donar suport a mesures educatives.
Laboral	434	<ul style="list-style-type: none">- Motivar per a la feina.- Informar i acompanyar a recursos especialitzats.- Assessorar i informar en matèria d'ocupació.- Adquirir habilitats de recerca de feina.
Lleure	687	<ul style="list-style-type: none">- Treballar la integració en recursos de grup i comunitaris.- Oferir alternatives de lleure.
Altres	85	<ul style="list-style-type: none">- Acompanyar els menors i famílies a recursos especialitzats.

Intervenció amb grups.

	Grups connectats	Grups amb seguiment	Seguim. habitual	Seguim. Puntual
ALARÓ	6	3	3	0
BINISSALEM	11	6	4	2
BUNYOLA	17	2	1	1
CAMPANET	4	3	2	1
CONSELL	10	7	3	5
ES JONQUET /STA. CAT.	9	6	4	2
ES MOLINAR	10	5	1	4
LLOSETA	4	0	0	0
LLUCMAJOR	5	2	2	
POLÍGON DE LLEVANT	5	3	1	2
S'ARENAL DE LLUCMAJOR	16	7	2	5
SÓLLER	9	4	2	2
SON OLIVA	8	5	2	3
SON ROCA	5	3	1	3
STA. MARIA DEL CAMÍ	7	3	3	1
TOTAL	126	59	31	31

Projectes realitzats.

	Projectes comunitaris	Projectes de grups	Projectes individuals
ALARÓ	2	3	4
BINISSALEM	7	5	8
BUNYOLA	0	3	12
CAMPANET	2	1	4
CONSELL	3	4	5
ES JONQUET/STA. CAT.	3	3	6
ES MOLINAR	5	0	7
LLOSETA	2	0	0
LLUCMAJOR	3	5	4
POLÍGON DE LLEVANT	2	2	2
S'ARENAL DE LLUCMAJOR	5	6	14
SÓLLER	6	3	14
SON OLIVA	1	2	4
SON ROCA	5	5	14
STA. MARIA DEL CAMÍ	3	2	5
TOTAL	49	44	103

Valoració i perspectives de futur.

Aquest període s'ha caracteritzat per una continuïtat a gran part de les intervencions que s'han realitzat en els diferents municipis. La continuïtat fa referència no sols als territoris, sinó als professionals que hi treballen. Aquest fet té diferents conseqüències amb les intervencions que s'han realitzat. La principal, és un major coneixement del territori que comporta un augment del coneixement de casos i una detecció més concreta de les dificultats de la Població infantil i juvenil.

Un aspecte que hem començat a detectar al llarg dels darrers mesos de 2008, ha estat la desocupació que ha afectat a grans grups de joves. Fa un any, trobaven treball amb una relativa facilitat, a una illa on l'explosió del sector de la construcció creava molts llocs de baixa qualificació, però ben pagats. Actualment el mercat és totalment diferent i un gran sector de joves es troba amb moltes dificultats per accedir a un lloc de treball.

Els educadors de carrer comencen a trobar grups de joves (de més de 16 anys) a hores poc habituals (al matí). Les demandes dels joves cap a l'educador de carrer es centren moltes vegades amb l'ajuda per trobar un treball.

Per altre banda aquesta situació de crisi, ha derivat en un fet positiu. Hi ha un augment de demanda i d'interès dels joves per a realitzar formació.

Durant l'elaboració del projecte, hem continuat detectant els enormes contrastos econòmics que hi ha a l'illa. Tot i tenir una renda per càpita molt elevada, uns 170.000 habitants de la comunitat autònoma viuen per sota del llindar de la pobresa, una xifra que certament anirà en augment al llarg de 2009 motivat per la crisi internacional.

Aquest fet es reflecteix en els casos en què s'intervé des del programa de medi obert. Molts dels menors amb què treballem pateixen els problemes derivats de la falta de recursos per part de les famílies. Enfront d'aquesta situació s'ha fet necessari coordinar-se estretament amb altres serveis per donar cobertura, no sols a les necessitats socioeducatives, sinó també a les bàsiques (aliments, roba...).

Entre els principals factors de risc dels joves, que hem pogut observar i dels quals volem deixar constància són.

- Molts al·lots i al·lotes presenten dificultats a l'hora de relacionar-se amb el seu grup d'iguals. Manifesten conductes violentes per dirigir els conflictes que tenen amb els altres i tenen problemes per assumir les normes i límits tant els plantejats per als iguals, com pels adults.
- A l'àmbit familiar, la majoria dels joves amb els quals treballem, presenten una manca de supervisió per part dels pares i dificultats per posar límits de forma consistent, així com comunicar-se adequadament amb ells.
- El consum de substàncies tòxiques és un factor de risc molt habitual als territoris on s'intervé. Històricament és un factor de risc que es repeteix any rere any.

Aquest any hem posat en marxa amb èxit projectes molt específics. Aquesta concreció ha afectat sobretot als destinataris i als objectius dels projectes. Aquest tipus de projectes ha permès afinar i adaptar més el treball a les característiques dels joves i del territori.

Aquests últims anys s'han anat creant, a tots els municipis en què treballem, Plans Municipals de Drogues. L'educador de carrer, com a professional adscrit

als Serveis Socials del Municipi, ha participat activament amb l'elaboració del pla i també duent el liderat del mateix, en ocasions.

Després d'uns anys ens adonem que tot i la participació de molts sectors i entitats municipals, no acaba de funcionar com a eix vertebrat de les polítiques de prevenció. Si que és veritat que almenys han promogut espais comunitaris a nivell municipal que han permès parlar sobre els problemes que generen les drogues. Però pensem que els plans municipals de drogues poden anar molt més allà.

Finalment destacar que és necessari treballar més estretament entre les diferents administracions i institucions que treballem amb els menors. Ja que desgraciadament encara es donen situacions de maltractament institucional a causa de la incapacitat que tenim les institucions d'aquest sector, per donar respostes ràpides i adaptades als problemes que presenten aquests nens i joves en la nostra societat.

III. LLAR FUNCIONAL GREC PER A MENORS DE 14 A 18 ANYS EN SITUACIÓ DE DIFICULTAT SOCIAL.

DESCRIPCIÓ DEL PROGRAMA.

La llar funcional és un centre residencial que acull menors de 13 a 18 anys amb expedient obert al Servei de Protecció del Menor.

Amb els al·lots que necessiten aquest recurs es realitza una tasca educativa des de l'atenció personalitzada. Es fa un procés d'acompanyament en aquests difícils anys de les vides dels menors, tot orientant-los cap a un retorn familiar en els casos en que sigui adient, o cap a una vida independent quan no hi ha referents familiars o són negatius per al menor.

OBJECTIUS.

Els **objectius generals** com a centre són:

- Oferir als menors: protecció, educació, seguretat, manutenció, estima i suport en funció del seu desenvolupament evolutiu.
- Atendre els menors, en règim residencial, com a entitat col·laboradora del Consell Insular de Mallorca.
- Potenciar el desenvolupament integral dels menors mitjançant l'elaboració, actualització i revisió periòdica del PEI (Projecte Educatiu Individual), tenint sempre present que l'objectiu principal és assolir la seva autonomia personal.
- Procurar tots els recursos necessaris - humans, materials, d'infraestructura, metodològics -, que permetin l'atenció educativa de la vida quotidiana dels menors, a temps complet i de forma ininterrompuda durant tot l'any.
- Fomentar la inclusió i participació progressiva dels residents en aquells àmbits on es desenvolupen les capacitats socialitzadores de cada individu: família, escola, treball, lleure, etc.

A l'àmbit de grup:

- Exercitar la dinàmica relacional, articulada especialment des de la dinàmica de la vida quotidiana i de les activitats de lleure que es realitzen en grup; per tal de potenciar una participació activa en la vida de la Llar i un aprenentatge de les habilitats de relació i comunicació.

A l'àmbit individual:

- Estimular l'autocontrol i afavorir progressius graus d'autonomia.
- Afavorir el retorn a la família o, en el seu cas, possibilitar la independència personal i econòmica mitjançant una situació més o manco estable.

- Ajudar a la recuperació de la confiança en ells mateixos.
- Procurar que obtinguin un balanç positiu de les seves experiències vitals.
- Normalitzar els hàbits propis de la vida quotidiana.
- Assolir un conjunt d'habilitats socials que afavoreixin la seva integració.

POBLACIÓ DESTINATÀRIA.

Els menors atesos a la Llar sovint comparteixen unes característiques de caire personal, familiar i d'entorn de procedència.

Parlem de joves que:

- Per diferents motius no poden viure a la seva llar familiar. Generalment per desestructuració familiar i inhibició dels pares amb l'educació dels fills.
- Generalment ja han passat per altres centres d'acolliment o bé han complert mesures acordades pel Jutjat de Menors.
- Tenen sentiments de rebuig davant grups d'iguals normalitzats.
- Amb freqüència presenten fracàs escolar: tenen un nivell acadèmic tant baix que la seva autoestima es veu afectada.
- Senten frustració i rebuig, tenen dificultats per a relacionar-se amb la gent i per d'establir vincles afectius.
- No s'ha d'oblidar què, tot i que són joves amb circumstàncies especials, també tenen els trets característics dels adolescents normalitzats.

Entre les necessitats que detectem s'hi troben:

- Consolidar el seu procés d'integració personal i social.
- Sentir-se acceptat i valorat en grups normalitzats d'iguals.
- Trobar referències estables, estructurants de la seva personalitat, a nivell relacional i afectiu.
- Desenvolupar la maduresa personal, l'autoestima i la imatge positiva d'ells mateixos.
- Educació bàsica i formació per al treball
- Desenvolupar les habilitats socials bàsiques.
- Trobar una perspectiva de futur socialment vàlida.

METODOLOGIA.

Els instruments bàsics per treballar la vida quotidiana són:

- El Projecte Educatiu de Centre: És el marc de referència del treball quotidià. Conté els principis i criteris de la intervenció professional a realitzar.
- El Pla d'Actuació Anual: És l'eina de programació que concreta el treball a realitzar durant l'any. En ell s'assenyalen els objectius a assolir, les estratègies, les activitats i els indicadors per aconseguir els objectius.
- El Projecte Educatiu Individualitzat (PEI): En aquest, es recullen les característiques del menor, la família i l'entorn, així com la valoració i

proposta de treball a realitzar. El PEI s'articula en àrees de treball: personal, familiar, escolar, laboral i lleure.

El PEI s'estructura en objectius, estratègies, activitats i indicadors.

FONTS DE FINANÇAMENT.

Concert amb l'Institut Mallorquí d' Afers Socials.

Conveni amb el Ministeri d'Educació, Política Social i Esports.

AVALUACIÓ 2008.

Perfil, nombre d'usuaris i intervenció realitzada.

Nombre de menors atesos: 11.

Ocupació per trimestres

PERÍODE	Altes	Baixes	Total menors
1r. Trimestre	0	3	8
2n. Trimestre	2	1	7
3r. Trimestre	1	0	7
4rt. Trimestre	0	1	7
TOTAL	3	5	11

Període d'estança a la llar funcional

PERÍODE	Núm. Menors
Menys de 6 mesos	3
Menys d'un any	4
Entre un i dos anys	2
Més de dos anys	2

Edats dels menors atesos.

Nombre i motiu de les baixes del centre.

Edat	Nre.
14 anys	2
15 anys	3
16 anys	4
17 anys	2

Motiu	Nre.
Per majoria d'edat. Vida independent.	2
Per retorn familiar	2
Per canvi de centre de protecció	1
TOTAL	5

Mesures administratives de l'Entitat Pública.

Guarda	5
Tutela	6

Accions realitzades.

Accions	Nre. Usuaris
Àmbit individual	
Processos d'internament i alta	3
Estudi de demandes d'internament que no foren alta	1
Processos de desinternament i baixa	5
Tutories	11
Elaboració de Projectes Educatius Individualitzats (PEI)	11
Seguiment i avaluació periòdica de menors	11
Reunions de coordinació amb serveis especialitzats per al seguiment de casos	11
Vida quotidiana. Atenció educativa	
Relació quotidiana amb els menors	11
Assemblea del grup de menors	11
Tasques domèstiques	11
Àrea familiar	
Reunions amb famílies dels menors. Entrevistes	7
Elaboració i seguiment d'acords de col·laboració centre/família	8
Visites domiciliàries	4
Coordinació amb altres professionals	11
Àrea escolar	
Escolarització de menors	6
Reunions amb tutors i orientadors	6
Seguiment de menors escolaritzats.	6
Àrea de formació i inserció laboral	
Inscripció de menors a recursos formatius ocupacionals	5
Suport i acompanyament amb la recerca d'ocupació	5
Fer costat i seguiment de menors que han estat contractats	2
Informació sobre recursos d'inserció.	5
Activitats d'elaboració de currículums, afrontar entrevistes, etc.	5
Àrea de lleure	
Participació de menors en activitats de lleure (campaments, activitats, cursos...)	11
Activitats de lleure del propi centre (tallers, acampades, excursions, activitats culturals...)	11
Àrea de salut	
Consultes mèdiques generals	11
Atenció psicològica	3
Consultes mèdiques d'especialitats	10
Tasques per a l'adquisició d'hàbits higiènics	11
Tasques per a l'adquisició d'hàbits alimentaris	11

Valoració i perspectives de futur.

Durant l'any 2008, la Llar ha acollit a un total d'onze menors, amb els quals s'ha realitzat una tasca socioeducativa individualitzada i adaptada a les característiques de cada un d'ells. Entenem què en el període que comprèn aquesta memòria, s'han complert satisfactòriament les previsions del programa i que l'equip educatiu ha dut endavant tot el recollit en el Projecte Educatiu del Centre.

Referent als menors atesos des del programa, volem destacar el canvi de perfil respecte a l'any anterior, ja que hem passat d'acollir a un grup de joves propers a l'edat d'emancipació (16-17 anys) a un altre amb la majoria d'al·lots en ple desenvolupament escolar (14-15 anys), cosa que ha implicat un canvi de dinàmica diària vers a horaris, deures escolars, supervisió, activitats de temps lliure...

També volem valorar molt positivament l'esforç dut a terme per l'equip educatiu de la Llar, establint grups o comissions de feina per tal de ser més àgils i eficients amb el disseny, planificació, implementació i avaluació de les accions educatives de la llar. Així, s'han treballat específicament els temes d'oci i temps lliure, les assemblees, els aprenentatges per a l'emancipació, els hàbits saludables i l'educació afectiva i sexual. Totes aquestes accions, a més del manteniment d'altres, iniciades en períodes anteriors, han permès oferir al grup d'al·lots una dinàmica quotidiana molt més enriquidora.

Aquesta dinàmica, alhora, ha fet créixer el nombre de rutines, tasques i accions concretes de les que l'equip ha d'estar pendent a cada un dels torns a la Llar i a les reunions de coordinació. Això, juntament amb l'augment molt considerable del temps dedicat al seguiment i suport escolar dels al·lots a la llar, ha provocat que a moments puntuals no es poguessin dur a terme totes les qüestions acordades. L'esforç de l'equip per dur endavant les accions ha anat afavorint la seva incorporació a la dinàmica quotidiana tant dels educadors com dels al·lots, per la qual cosa esperam que durant l'any vinent el seu manteniment suposi una tasca més lleugera per l'equip.

No volem deixar d'esmentar les dificultats, de diferent grau, que ens hem trobat enguany a l'hora de dur a terme els projectes individuals amb els menors i que perjudiquen a aquest col·lectiu especialment vulnerable:

- Impossibilitat d'obtenir permisos de treball per a menors estrangers.
- Lentitud del sistema judicial a l'hora d'imposar les mesures als menors.
- Llistes d'espera de la sanitat pública per accedir a especialistes metges.
- Manca d'alternatives a l'escolarització habitual per a menors de 16 anys amb necessitats educatives especials.
- Manca de flexibilitat horària d'alguns serveis, que sols atenen als joves durant el matí, dificultant la seva assistència al centre escolar.

Ja pensant en el proper any, ens plantegem abordar aquests aspectes:

- Formació i aplicació del model de "Gestió de qualitat".
- Formació i aplicació del Sistema d'avaluació i Registre en acolliment Residencial (SERAR).
- Aprenentatge de noves eines educatives per al treball amb adolescents.
- Continuació de la reflexió envers la figura del tutor .
- Manteniment i consolidació de les comissions de feina i de les accions educatives que s'han iniciat durant l'any 2008.

IV. PROGRAMA D'EMANCIPACIÓ: "UN PONT PER A LA VIDA ADULTA".

Projecte de suport, seguiment i mediació per a joves d'ambdós sexes procedents de la xarxa de protecció de menors.

DESCRIPCIÓ DEL PROGRAMA.

Partint de l'experiència de la implementació del programa "*Un pont per a la teva vida adulta*" (des de juliol 98) i de la gestió de la Llar Funcional per a joves de 14 a 18 anys, es constata que, una vegada acabat el recurs institucional, els joves que han estat protegits pel Servei de Menors residint a un centre, es veuen abocats a la vida adulta sense que s'hagi assolit un procés de transició adequat.

Una vegada han complert els 18 anys s'interromp de cop el procés educatiu que s'ha realitzat a les diferents institucions, i que es centrava, fonamentalment, per assolir una maduresa personal que li permetés una inserció social normalitzada.

Davant la necessitat de no interrompre el procés educatiu dels joves que han passat per la xarxa de protecció de menors un cop arribada la seva majoria d'edat, es pretén oferir, a través de professionals especialitzats, un suport i acompanyament per tal de garantir la consolidació del procés d'autonomia i maduració del jove, i facilitar la integració social de forma normalitzada. Per això els professionals realitzen un seguiment personalitzat d'aquests joves i es coordinen amb els recursos comunitaris necessaris per assolir els objectius proposats.

OBJECTIUS.

Objectiu general:

Consolidar el procés d'autonomia i maduració personal del jove per tal de facilitar la seva integració social de forma normalitzada.

Objectius específics:

- Prendre consciència de les dificultats que impedeixen una integració social normalitzada.
- Aconseguir un habitatge adient a les seves necessitats.
- Adquirir les habilitats personals i socials que li permetin relacionar-se adequadament amb els altres i amb el seu entorn.
- Inserir-se en el món laboral.

- Aprendre pautes que l'ajudin amb l'organització adequada de la vida quotidiana i del lleure.

POBLACIÓ DESTINATÀRIA.

Joves d'ambdós sexes que estan o han passat pel sistema de protecció de menors, i que acaben el seu procés dins el circuit de protecció per raons d'edat.

Ens adreçem a aquells joves que pels motius que siguin – impossibilitat, o no conveniència del retorn familiar, immaduresa personal, etc.- no tenen garantida la seva plena autonomia i integració social un cop finalitzada la mesura de protecció.

METODOLOGIA.

Avaluació contínua de les necessitats dels joves. El programa pretén donar una resposta individualitzada al jove. Per això és necessari, en primer lloc, conèixer la seva situació personal i en segon lloc, esbrinar aquells factors que impedeixen o dificulten la seva integració social normalitzada.

- Personalització del suport, acompanyament i ajut als joves. Entenem que aquesta és la clau de volta, de com volem fer la tasca educativa.
- La relació educativa, a més de totes les ocasions d'acompanyament (recerca de feina, recerca d'habitatge, etc.) que es puguin donar com a propícies per a l'establiment i consolidació d'aquesta relació, disposa d'un moment important que anomenem tutoria. L'objectiu principal de les tutories serà acordar, entre el professional i el jove, el projecte educatiu individual (objectius, accions, estratègies, acords, etc.); per dur a terme la intervenció concreta que es pretén realitzar amb el jove i fer el seguiment del PEI. Aquest seguiment es du a terme mitjançant contactes periòdics - periodicitat que s'establirà en cada cas - entre l'educador i el jove.
- Coordinació i col·laboració amb els centres i recursos que han atès anteriorment els beneficiaris.
- Coordinació amb recursos externs: serà una tasca important dels professionals que hagin de dur a terme el projecte. És la tasca de mediació entre el jove i la comunitat.

FONTS DE FINANÇAMENT.

Concert amb l'Institut Mallorquí d'Afers Socials.

Conveni amb el Ministeri d'Educació, Política Social i Esports.

AVALUACIÓ 2008.

Perfil i nombre de joves atesos.

	Homes	Dones	Total de casos
16 anys	5	2	7
17 anys	14	9	23
18 anys	8	5	13
19 anys	5	2	7
20 anys	2	4	6
23 anys	1	1	2
24 anys o més	2		2
TOTALS	37	23	60

Distribució per país d'origen.

Nacionalitat	Homes	Dones	Total
Brasil	0	1	1
Colòmbia	1	2	3
Espanya	29	18	47
Malí	6	0	6
Marroc	1	0	1
Nigèria	0	1	1
Regne Unit	0	1	1

Distribució per municipi de residència.

Municipi	Homes	Dones	Total
Alcúdia	1	0	1
Andratx	0	1	1
Binissalem	0	1	1
Bunyola	2	1	3
Felanitx	0	1	1
Lloret	1	0	1
Manacor	2	0	2
Marratxí	0	1	1
Palma	31	18	49

Accions realitzades.

Encara que la intervenció que es realitza des d'aquest programa és fonamentalment individual, durant l'any 2008 també s'ha treballat a partir d'altres àmbits de caire més grupal, com ha estat:

- Per a la realització de les dinàmiques de grup, hem utilitzat diferents centres d'interès: esportius, culturals, socials i personals. Les activitats que s'han realitzat han complert els seus objectius: relacionar-se amb iguals,

potenciar l'autoestima, sentit de pertinença a un col·lectiu, compartir experiències semblats i conèixer diferents formes d'utilitzar el lleure.

- El Pis/Pont d'Emancipació és un recurs d'habitatge orientat cap a aquells usuaris que duen al manco 6 mesos participant en el programa. Ha atès 7 joves durant tot l'any. Així mateix, el pis d'emancipació ha estat una eina molt útil a l'hora de dur a terme les esmentades dinàmiques grupals amb els usuaris del programa i també s'ha utilitzat per les activitats del taller de cuina, així com a punt d'informació dels corresponsals juvenils. Durant aquest any s'ha incrementat la qualitat de la convivència, tot possibilitant les relacions positives entre iguals.
- El Projecte d'Unitats d'Informació Jove. Hem participat amb la Direcció General de Joventut del Govern Balear, amb la finalitat de formar corresponsals juvenils i posar en marxa punts d'informació. El programa pretén ensenyar joves perquè siguin capaços de manejar la informació i difondre-la mitjançant punts d'informació.

Per recollir les intervencions individuals realitzades amb els joves, hem elaborat la taula que ve a continuació, a on es veuen les diferents accions que s'han dut a terme a partir dels projectes educatius individualitzats. Aquesta taula està dividida en les diferents àrees de treball on s'intervé amb els joves: personal, familiar, habitatge, laboral, sanitària, lleure i judicial.

	Nombre d'activitats	Nombre de beneficiaris
1.- Intervencions àrea personal		
1.1.- Elaboració dels PEIS (projectes educatius individuals)	447	60
1.2.- Tutories individuals	711	60
. Augment de l'autoestima		
. Potenciació autonomia personal		
. Millora relacions personals		
. Adquisició autocontrol de les emocions		
2.- Intervencions àrea familiar		
2.1.- Intervenció amb la família	244	13
3.- Intervencions a l'àrea d'habitatge		
3.1.- Prospecció de les necessitats individuals	125	31
3.2.- Orientació amb la recerca d'habitatge	95	14
3.3.- Coordinació amb recursos externs	101	12
3.4.- Orientació per a l'administració de recursos econòmics	128	23
3.5.- Revisió de la convivència	118	8
3.5.- Preparació projecte d'habitatge (pis pont)	52	6
4.- Intervenció àrea laboral – formació		
4.1.- Disseny d'itinerari de recerca de feina individualitzat	311	13
4.2.- Coordinació amb recursos d'inserció laboral	175	26
4.3.- Acompanyament en la recerca de feina	297	28

4.4.- Seguiment del jove al seu lloc de treball	56	13
4.5.- Ajuda en la recerca de recursos formatius adequats	146	15
4.6. Orientació en la resolució de conflictes laborals	21	10
5.- Intervencions àrea de salut		
5.1.- Assessorament per solucionar qüestions relacionades amb la salut	127	10
5.2.- Seguiment del problema de salut en coordinació amb recursos externs especialitzats	150	9
5.3. Reforç conductes preventives	191	15
5.4. Seguiment del tractament mèdic prescrit	54	5
6.- Intervencions àrea de lleure		
6.1.- Activitats de grup al lleure	25	11
6.2.- Activitats de lleure individuals	88	28
6.2.- Orientació cap a un ús òptim del lleure	143	29
7.- Intervenció àrea jurídica / administrativa		
7.1.- Seguiment causes judicials	68	4
7.2.- Tramitació estrangeria	56	5
7.3.- Intervencions educatives per evitar conductes delictives	127	10

Valoració i perspectives de futur.

A hores d'ara el programa d'Emancipació és un recurs consolidat que serveix de recolzament a una part dels joves que surten de la xarxa de protecció de menors.

El perfil dels joves es manté més o manco constant respecte als altres anys. Com es pot observar a la distribució per edat i sexe, hi ha més homes que dones al programa, fet que es repeteix cada any.

Pel que fa a l'edat dels usuaris, els 17 anys és la franja a on s'observa una major freqüència, tant en dones com en homes. Aquest fet és normal ja que és l'edat prèvia a incorporar-se a la vida adulta (que implica sortir del centre i de la tutela del Servei de Protecció).

Volem comentar que hem tingut qualque experiència amb joves menors de 16 anys a on, no s'ha aconseguit realitzar gaire procés educatiu. La reflexió en aquests casos, ens ha fet pensar que la derivació d'aquests joves respon més a les necessitats que tenim els professionals, que a les possibilitats reals del joves de realitzar un procés d'emancipació.

Pel que fa al país d'origen, si només tenim en compte els estrangers, Malí és el país amb més usuaris al programa.

Pel que fa als municipis a on resideixen el joves, Palma és el més habitual. Aquest fet és usual ja que més de la meitat de la Població de l'illa viu a Ciutat.

Continua essent significatiu el nombre d'al·lots i d'al·lotes que presenten una problemàtica relacionada amb salut mental. Degut a que aquests al·lots no tenen un suport familiar adequat, es fa molt difícil la intervenció. Aquesta problemàtica és significativa cada any i continua essent un dels desafiaments plantejats per al nostre equip.

L'atenció dels immigrants continua essent un col·lectiu significatiu d'atenció. Gran part de la intervenció va orientada cap a la formació i la inserció laboral. En aquest sentit, podem afirmar que la motivació d'aquests usuaris ha incidit favorablement en la seva integració, però la crisi econòmica he repercutit directament en les possibilitats de trobar feina. Aquest és un col·lectiu molt sensible degut a la baixa qualificació, el baix domini de l'idioma i a les dificultats burocràtiques per obtenir un permís de feina.

Al llarg de les darreres memòries, s'ha explicat com una de les principals dificultats que tenien els joves del programa era accedir a una vivenda en condicions i a un preu raonable. Aquest aspecte continua tenint rellevància però els darrers mesos hem notat una millora pel que fa a l'oferta de pisos de lloguer.

Allò que sí ha empitjorat, és el mercat de treball. Acostumats a una certa "facilitat" per accedir a llocs de feina (tot i que fossin de baixa qualificació), ens trobam actualment amb un mercat que té molt poques ofertes i a on hi ha molta mà d'obra poc qualificada.

Aquest fet ens ha obligat (i/o facilitat, depèn de com s'analitzi) a treballar amb els joves itineraris més formatius.

Pel que fa a les activitats grupals, hi ha hagut una sensible millora amb la participació, ja que hi ha hagut un augment de la concurrència d'usuaris en algunes activitats.

Respecte als diferents projectes del programa podem constatar:

Pis d'emancipació: la presència d'un voluntari continua suposant una millora substancial per l'optimització d'aquest recurs. Aquesta figura ha permès que la presència dels educadors no hagi hagut de ser tant continuada. S'ha avaluat la convivència habilitant espais de revisió amb suficient periodicitat. Valoram que el pis és un recurs útil si s'utilitza de forma adequada. Referent al tema hem vist que és important valorar prèviament si el jove té el perfil adequat per incorporar-se al pis. A més també cal tenir en compte el temps d'estada del jove al pis. Aquest període ha de ser un equilibri entre el temps necessari per realitzar un procés socioeducatiu adequat, poder tenir els recursos econòmics per viure de forma autònoma i estar dins el recurs el mínim temps possible.

També cal destacar la peculiaritat del Taller de Cuina que es realitza en el Pis i facilita un gran ventall d'alternatives indirectes i directes en els Joves que viuen en el Pis. Enguany hem reflexionat sobre les conseqüències que té el taller amb la dinàmica del pis i al contrari. La

valoració és totalment positiva ja que els tallers aporten una dinàmica al pis que d'una altre forma seria molt complicat. Aquests efectes (no esperats) dels tallers , sovint són positius però també hem d'assumir que no tot poden ser avantatges.

Així mateix, la tasca dels Corresponsals juvenils ajuda amb la nostra vinculació i marca algunes pautes de comportament molt clares: la responsabilització amb la realització d'una determinada tasca i el compliment d'horaris. Resulta un petit ensinistrament en la seva formació.

Finalment s'han realitzat diferents dinàmiques grupals però amb una falta de regularitat ja que depenen de molts de factors i circumstàncies personals i ambientals dels casos i els educadors. De cara a l'any 2009 tenim previst potenciar més aquests espais grupals, que proporcionen més alternatives als educadors per desenvolupar la seva intervenció socioeducativa.

V. PROGRAMA D'EDUCADORS FAMILIARS.

Intervenció socioeducativa a domicili per a menors en situació de desemparament.

DESCRIPCIÓ DEL PROGRAMA.

Aquest programa desenvolupa un treball socioeducatiu en els domicili familiars, adreçant-se a famílies amb menors, tant en risc de desemparament com en situació de dificultat o risc social. La tasca que s'ha dut a terme s'ha realitzat tenint en compte el menor i la seva família de forma integral.

Durant l'any 2008 la intervenció s'ha realitzat en col·laboració amb diferents administracions. En concert amb l'Institut Mallorquí d'Afers Socials, el programa s'ha adreçat a famílies amb menors en situació de greu risc de desemparament dependents del CIM, essent l'àmbit d'actuació l'illa de Mallorca. Amb la subvenció rebuda per part de l'Ajuntament de Palma, s'ha atès a les famílies derivades des dels diferents sectors de Servei Socials de Palma. També s'ha conveniat el programa amb l'Ajuntament de Sóller.

Així, l'equip de professionals d'aquest programa ha comptat, durant aquest any, amb un total de 23 educadors familiars.

OBJECTIUS.

Objectiu general:

L'objectiu del programa és reduir la situació de risc dels menors atesos amb la incorporació d'un educador a l'àmbit familiar i el desenvolupament de dinàmiques que permetin un major benestar dels diferents membres, tot afavorint la seva integració social.

Objectius específics:

Envers a la família:

- Prendre consciència de la realitat que els envolta: dels seus problemes, dificultats i alhora de les seves potencialitats.
- Adquirir habilitats de comunicació per tal de millorar la convivència i la capacitat per establir acords.
- Millorar les capacitats educatives dels pares.
- Millorar els hàbits bàsics de salut, alimentació i higiene.
- Millorar l'organització de l'economia familiar i la gestió dels propis recursos.
- Conèixer els recursos i serveis comunitaris per tal d'assolir dinàmiques participatives amb la comunitat.

Envers al menor:

- Prendre consciència de la pròpia realitat personal i de l'entorn, per tal de tenir un comportament responsable que afavoreixi el seu procés de desenvolupament i maduració personal.
- Conèixer el propi lloc a la dinàmica familiar per tal d'establir una relació adequada amb els seus membres.
- Aconseguir una inserció social normalitzada.

POBLACIÓ DESTINATÀRIA.

Famílies amb menors en situació de dificultat i/o risc social.
Famílies amb menors en situació de risc greu de desemparament .
Famílies amb menors que retornen al seu domicili (reunificacions familiars).

METODOLOGIA.

El procés metodològic contempla diferents fases:

Fase de diagnòstic i coneixement mutu.

A l'inici de la intervenció hi ha un període d'observació, recollida d'informació i vinculació amb els membres del sistema familiar. Es fa una aproximació a la situació psicosocial de la família per detectar tant els factors de risc del menor i de la família, com les habilitats potencials que des del propi sistema familiar es poden fer servir com a mecanismes facilitadors per promoure canvis. Aquesta fase finalitzarà amb l'elaboració d'un pla d'intervenció familiar.

Fase d'implementació del pla d'intervenció familiar.

En aquesta fase es posa en marxa el pla d'intervenció familiar dissenyat per a cada un dels casos. La durada d'aquesta fase dependrà del ritme de canvi i evolució de cada cas. És a dir, segons sigui la valoració de l'assoliment dels objectius plantejats i segons la quantitat i complexitat d'aquests. Els plans d'intervenció se revisen periòdicament, donant lloc a noves propostes d'acord amb l'evolució familiar.

Fase d'avaluació i distanciament.

Aquesta etapa consisteix amb la preparació del final de la intervenció. Un cop s'han assolit els objectius, o bé només s'ha fet de forma parcial sense possibilitat d'ulteriors progressos. Es tracta de tancar el cas de la forma més adequada i amb les propostes que es valorin més adients per a garantir el benestar dels menors.

FONTS DE FINANÇAMENT.

Concert amb l'Institut Mallorquí d'Afers Socials.
Subvenció de l'Ajuntament de Palma.
Conveni amb l'Ajuntament de Sóller.

AVALUACIÓ 2008.

Perfil i nombre de famílies ateses.

Nombre de famílies ateses: 157. D'aquestes, 80 ho han estat mitjançant el concert del programa amb l'IMAS, altres 74 famílies a partir de la subvenció de l'Ajuntament de Palma i 3 amb prestació de Serveis a l'Ajuntament de Sóller.

Problemàtiques sociofamiliars mes freqüents.

	Nre. famílies
Falta de normes i/o límits o manca de consistència	87
Dificultats econòmiques	72
Manca de suport social	61
Manca d'estimulació dels menors	56
Supervisió deficient dels menors	52
Parelles en crisi / problemàtica de parella	43
Absentisme escolar	38
Vivenda en males condicions d'habitabilitat o insuficient pel nombre de persones que hi viuen.	37
Manca d'higiene	34
Conflictivitat escolar	30
Alimentació inadequada	29
Vivenda inestable	28
Menors amb discapacitats	25
Pares amb causes judicials	23
Pare o mare amb problemes de salut mental	22
Pare o mare amb addicció a substàncies tòxiques	22
Pare o mare amb discapacitat	19
Menors amb problemes de salut mental	18
Sobrepotecció dels menors	18
Parentalització dels menors	17
Menors amb causes judicials	16
Violència (o sospites) cap el menor	15

Tipologia familiar.

	Nre. casos
Pares biològics	52
Famílies monoparentals	74
Nova família*	28
Família extensa(acollidors temporals)	2
Família amb acolliment preadoptiu	1

**Amb la denominació "nova família" parlem d'aquelles parelles que aporten fills d'anteriors relacions a l'actual nucli familiar*

Menors atesos segons edat (comptant tots els menors de cada família).

Edat dels menors	Nins	Nines	TOTAL
Menys d'un any	3	2	5
1 any	5	9	14
2 anys	12	9	21
3 anys	12	9	21
4 anys	17	9	26
5 anys	12	15	27
6 anys	11	7	18
7 anys	7	12	19
8 anys	16	7	23
9 anys	12	4	16
10 anys	7	13	20
11 anys	10	6	16
12 anys	12	9	21
13 anys	13	8	21
14 anys	12	10	22
15 anys	11	4	15
16 anys	10	7	17
17 anys	4	4	8
TOTAL	186	144	330

Si feim correlacions entre aquesta taula i l'anterior, es pot veure que la Població amb la que intervenim és força nombrosa, amb un mínim de **570 persones**, ja que no és estrany que a les famílies hi hagi altres figures com padrins o germans majors d'edat amb els que també s'intervé i que no estan comptabilitzats.

Valoració i perspectives de futur.

Després de l'època de canvis que es donaren durant l'any anterior, aquest ha estat un any de molta més estabilitat.

La valoració de la intervenció realitzada durant l'any és positiva, tant per l'atenció donada a les famílies com per la consolidació de la figura de l'Educador Familiar, així com dins dels Serveis Socials d'atenció primària com al Servei de Protecció del Menor. Consideram que la feina realitzada en conjunt amb els diferents professionals ha estat bona i que s'ha dut a terme de forma coordinada, essent l'educador familiar una figura valorada professionalment per la xarxa de professionals.

Així, volem destacar de forma positiva l'experiència de treball amb els casos en que s'ha abordat la intervenció en xarxa; amb una relació fluida i compartida entre els diferents professionals que intervenen en el cas i que ha repercutit de forma molt positiva en el treball directe amb les famílies.

Pel que fa a les famílies ateses, la problemàtica sociofamiliar amb qual hem fet front com a educadors familiars ha estat molta, complexa i variada. Destacam la dificultat per posar normes i límits als menors que es detecta a les famílies derivades (46% Servei de Protecció del Menor i 63% Serveis Socials d'atenció primària).

També son significatives les famílies que presenten una manca de suport social (31% Servei de Protecció del Menor i 47% Serveis Socials d'atenció primària), així com les dificultats econòmiques (36% Servei de Protecció del Menor i 57% Serveis Socials d'atenció primària).

Un any més registram un augment de les famílies monoparentals (44% Servei de Protecció del Menor i 50% Serveis Socials d'atenció primària), que molt sovint han estat dones soles amb càrregues familiars no compartides i altres problemes associats.

També més d'un 50% han estat les famílies a on les figures parentals nasqueren a fora de les Illes Balears. Volem fer esment especial al 25% de pares d'origen estranger (moltes ocasions de països africans, d'Amèrica del sud...), amb una cultura, forma de vida i entendre la criança dels infants diferent a la nostra i que és confrontada i qüestionada amb la nostra intervenció.

La nostra tasca, com no pot ser d'altra manera, ha estat molt diversa, l'existència de problemàtiques semblants no ha suposat uns mateixos objectius o estratègies, sinó que s'ha definit sempre de forma individualitzada per a cada família. Així, s'ha abordat aquelles i altres qüestions en funció del seu origen i de la consciència de problema, motivació cap el canvi, habilitats i capacitats de les figures parentals i edat i característiques dels menors. La nostra tasca s'ha orientat bàsicament a recolzar el sistema familiar per tal de poder millorar les capacitats de criança dels pares, tot prioritant que siguin aquests els que intervenen amb els seus fills, i sense permetre que aquests pares deleguin les seves pròpies responsabilitats en l'educador.

En relació als aspectes metodològics i funcionament del programa, dir que valoram com a adient el seu disseny, ja que ha servit per assolir els objectius. En els diferents espais de coordinació i de revisió de casos s'han pogut compartir estratègies, comprendre els altres processos d'intervenció i ampliar i aprofundir amb la intervenció dels casos. Així, el treball a l'interior de l'equip ha estat una oportunitat per intercanviar experiències en intervenció familiar i alhora un repte per millorar les intervencions amb les famílies amb dificultat.

Així, ja pensant pel proper període, volem continuar amb la mateixa línia de treball en equip i valoram que seria interessant aprofundir en les següents qüestions:

- Com podem donar missatges que no provoquin inseguretats ni culpabilitats als pares amb els que treballem.
- El treball amb famílies amb fills que han estat abusats sexualment (i on l'abusador no és al domicili).

- El treball familiar amb pares consumidors de substàncies tòxiques i/o en procés de desintoxicació.
- Casos crònics. Quan tanquem? Fins a on substituïm?
- Com abordem els problemes de comportament dels adolescents.
- El treball familiar amb famílies d'origen africà (o d'altres cultures).

VI. SERVEI D'OCUPACIÓ DE LA MANCOMUNITAT DES RAIGUER I ACCIONS OLOA.

DESCRIPCIÓ DEL PROGRAMA.

El Servei d'Ocupació sorgeix a partir d'una iniciativa europea "Youthstart" en el bienni 1996-97, amb l'objectiu de crear una estructura de suport i assessorament per a joves de 16 a 20 anys de la Mancomunitat des Raiguer. El Servei s'ha anat ampliant i evolucionant fins al moment actual, en què l'edat dels beneficiaris comprèn tota la Població en edat laboral.

El projecte està emmarcat dins d'un conveni de col·laboració entre la Conselleria de Treball i Formació del Govern de les Illes Balears i la Mancomunitat des Raiguer. La Mancomunitat des Raiguer contracte el GREC per dur endavant la gestió del Servei d'Orientació i de les accions OLOA.

Des del Servei s'ofereix als usuaris la informació i orientació necessària per tal de facilitar la seva inserció laboral, així com la possibilitat de participar d'una borsa de treball. També es fa el seguiment i es dona un suport més individualitzat a determinats usuaris.

L'equip de tècnics d'orientació que ha treballat en aquests projectes ha estat format per 2 persones (1 tècnic de Servei i 1 tècnic d'accions OLOA).

OBJECTIUS.

Generals:

- Facilitar els processos d'inserció i/o millora laboral dels col·lectius atesos des del Servei.
- Establir i mantenir coordinació amb els recursos extracomarcals i intracomarcals.
- Desenvolupar accions de caire sociolaboral i professional dirigides cap a la informació, assessorament i inserció sociolaboral dels usuaris del Servei.
- Mantenir un espai permanent d'observació, anàlisi i prospecció de la realitat sociolaboral de la Mancomunitat des Raiguer.

POBLACIÓ DESTINATÀRIA.

El programa ha estat dirigit a la Població de la Mancomunitat des Raiguer. Atén una Població en edat laboral i amb necessitat d'informació, assessorament o suport dins l'àmbit laboral i més concretament, el col·lectiu de persones desocupades i el col·lectiu de dones. També han estat destinataris

d'aquest projecte els alumnes de centres educatius de la Mancomunitat des Raiguer als quals s'han adreçat específicament les accions de divulgació.

METODOLOGIA.

El programa consta d'accions diferenciades, una divisió que es realitza per facilitar la sistematització i valoració de la feina, donant-se a nivell pràctic una atenció integral a l'usuari que ofereix una resposta global a les seves necessitats sociolaborals.

El fet de ser un procés fa que aquest sigui dinàmic i les accions no sempre seqüencials i ordenades. Se solen barrejar en el temps i en funció de les necessitats de les persones en procés d'orientació.

Des del moment que l'usuari es posa en contacte amb el Servei el procés, a grans trets, és el següent:

L'entrevista es pactada entre l'usuari i el tècnic corresponent mitjançant cita prèvia, aquest primer contacte normalment sol ser telefònic.

Un cop l'usuari arriba al Servei, és atès pel tècnic assignat i comença l'Entrevista Personal Inicial. Som conscients que és el primer contacte amb la persona de la qual desconeixem tot, o gairebé tot (les seves expectatives, pors, potencialitats, la seva demanda...). Per això el nostre primer esforç es centra en crear un clima de confiança entre el tècnic i l'usuari perquè, a poc a poc, puguem arribar a conèixer i entendre què demanda i què necessita.

Sovint, després d'introduir nous plantejaments a la primera entrevista, l'usuari torna amb una idea més clara de quina és la seva demanda i de quina manera el nostre Servei el pot ajudar.

Un cop acabada l'EPI i realitzat el diagnòstic de les necessitats i demandes de l'usuari, la informació resulta una acció fonamental. Aquesta pot ser de formació, contractes, mercat laboral, oportunitats d'ocupació, teletreball, nous jaciments d'ocupació, beques o de qualsevol altre tipus.

Un indicador clar, és l'alt percentatge de persones que acudeixen al nostre Servei per apuntar-se, amb la intenció de poder optar a la gestió d'ofertes, gestionada des del Servei. Sovint, en el transcurs de l'Entrevista Personal Inicial, la seva demanda canvia i s'amplia i d'una manera pactada, s'inicia un procés d'orientació que contempla diferents accions (informatives, preinserció, analítiques, recerca, etc.).

Aquest procés individual es complementa amb accions d'orientació en grup i de recerca de feina, adaptades als diferents grups que van sorgint.

El Servei gestiona ofertes de feina i demandes de personal de moltes empreses. Setmanalment s'actualitza l'oferta i demanda de llocs de feina i es

remeten als diferents punts d'informació. Aquestes ofertes són compartides amb la Xarxa d'Orientació.

FONTS DE FINANÇAMENT.

Contracte amb la Mancomunitat des Raiguer.

AVALUACIÓ 2008.

Nombre d'usuaris i accions realitzades.

El nombre d'usuaris del Servei ha estat de 567 i s'han distribuït de la següent manera:

Nombre i distribució d'usuaris

	Homes	Dones	H<25	H25-45	H>45	D<25	D25-45	D >45
Servei d'Ocupació	105	182	26	57	22	44	107	31
OLOA	99	181	38	44	17	52	96	33
TOTAL	204	363	64	101	39	96	203	64
NOMBRE TOTAL	567							

El procés d'inserció laboral implica la realització de diferents accions amb l'usuari.

Valoració i perspectives de futur.

S'han atès 567 usuaris. Els aspectes més significatius del procés d'inserció laboral són:

En primer lloc volem destacar que a finals de 2008 es va començar a notar de forma evident, que la crisi econòmica afectava al mercat laboral. Això s'ha anat traduint de forma progressiva però constant, amb una reducció de les ofertes de feina i amb un augment dels demandants.

L'augment de demandants de feina ha estat una constant al llarg dels darrers mesos de l'any. S'ha de tenir en compte que, com ja vàrem destacar a altres memòries, el Servei d'Ocupació ja funcionava al límit de les seves possibilitats tècniques. Afortunadament des del SOIB s'ha enviat un tècnic d'orientació per ajudar en el treball d'inserció sociolaboral.

Una característica comuna a molts usuaris és el desconeixement existent del mercat laboral. Aquest tret es centre bàsicament en els joves (perquè mai no hi han estat) i els majors (perquè durant molts anys han estat "aïllats" de l'evolució del mercat laboral). En aquests darrers mesos hi ha hagut un canvi en el perfil dels demandants de feina, ja que ens hem començat a trobar amb un número significatiu de persones que duen tota la seva vida fent una determinada feina (molt especialitzada) i ara es troben molt desorientats i amb una formació laboral molt específica.

L'escassa formació es planteja com un denominador comú a molts dels casos. És i cada any ho serà més, una barrera per a les persones que desitgin incorporar-se al món laboral i/o accedir a una millora de feina. Cada cop més, a les empreses es demanda personal qualificat i especialitzat.

Continuam detectant que cada vegada més les dones, són les que fan demanda formativa per poder accedir a millors llocs de feina.

L'edat segueix essent un factor determinant de cara a la inserció laboral. Les persones majors de 45 anys, en especial les dones, tenen moltes dificultats per trobar un lloc de treball. Haver de competir amb el factor edat, suposa un entrebanc que només amb formació, canvi d'aptituds i orientació de la feina, es pot superar. També es important tenir en compte les dificultats que suposa per moltes dones accedir al món laboral sense poder deixar de banda les càrregues familiars.

El permís de conduir, en el Raiguer, es continua revelant com a requisit indispensable per aconseguir moltes incorporacions al món laboral per a les afores del Raiguer. Les dones i homes majors de 40 anys, representen al col·lectiu amb major dèficit al respecte.

Un alt percentatge de persones acudeixen recomanats per usuaris que varen ser atesos pel nostre Servei. Ens tenen com a referència, bé per trobar novament un treball, millorar el que tenen, completar el seu currículum amb formació complementària, etc.

Els processos i itineraris d'inserció són diferents per cada persona i per tant individuals: el temps, les actuacions, les necessitats, etc.

El col·lectiu d'immigrants segueix revelant-se com un dels més dificultosos a l'hora de realitzar la seva inserció. El desconeixement de l'idioma, sobre tot als homes, i la por a les coses desconegudes, els prejudicis i la dificultat per entendre'ls, per part dels empresaris; són factors que dificulten la incorporació d'aquest col·lectiu al món laboral.

Malauradament continua havent un cert número d'usuaris que no mostra cap interès en formar-se, dificultant aquest fet la seva inserció laboral.

VII. ITINERARI INTEGRAT D'ORIENTACIÓ I ACOMPANYAMENT PER A LA INSERCIÓ SOCIOLABORAL DE LA POBLACIÓ PENITENCIÀRIA.

DESCRIPCIÓ DEL PROGRAMA.

Aquest programa vol donar resposta a la necessitat de suport que tenen les persones que surten del Centre Penitenciari a l'hora d'afrontar la seva inserció social i laboral, necessitat constatada a partir de l'experiència del treball del GREC dins la presó des de l'any 1996.

Actualment, aquest programa (mantingut de manera ininterrompuda des de finals de 1998) és un itinerari d'orientació i acompanyament per a la Població penitenciària inclòs dins de la Xarxa d'Orientació del SOIB.

Durant el període passat (des del 1 de novembre de 2007 al 31 d'octubre de 2008) les diferents accions del programa han estat implementades per 15 tècnics i un educador de taller dividits en tres subequips, que han atès a diferents grups de Població, executant també accions diferents.

Un primer subequip s'ha dirigit als reclusos que es troben en segon grau de tractament penitenciari. El segon s'ha centrat específicament amb els reclusos que es troben en el mòdul de joves, també classificats a segon grau. Ambdós equips es responsabilitzen de les accions d'intervenció en règim tancat.

En darrer terme, el tercer subequip ha atès a aquelles persones que ja es trobaven a tercer grau penitenciari, llibertat condicional, llibertat total, o amb mesures alternatives. Aquest equip de tècnics s'encarrega de desenvolupar les accions en règim obert i semiobert recollides en el projecte del programa.

OBJECTIUS.

L'objectiu general és atendre integralment a l'usuari per tal de que pugui superar els entrebancs personals que dificulten la seva integració familiar, social i laboral; promovent la seva inserció laboral i la millora de la seva ocupabilitat, possibilitant així la seva reinserció social.

POBLACIÓ DESTINATÀRIA.

Els destinataris del programa són els reclusos i exreclusos del Centre Penitenciari de Mallorca i persones que compleixen o han complit mesures alternatives. Més concretament:

- De les accions en règim tancat: reclusos en segon grau de tractament penitenciari (règim ordinari) que tinguin proper el progrés a tercer grau o la llibertat (entenent com a proper menys d'un any aproximadament.

En el cas dels joves que es troben en el mòdul 10 poden participar a les accions encara que tinguin prevista una sortida més llunyana.

- De les accions en règim obert i semiobert: reclusos que estan en tercer grau de tractament penitenciari, en llibertat condicional, en llibertat total o bé estan fent o han complert alguna mesura alternativa a la presó.

METODOLOGIA.

L'itinerari per a la inserció sociolaboral de la Població Penitenciària es planteja com un procés d'acompanyament i aprenentatge que contempla la intervenció de preparació per a la sortida a dins del Centre Penitenciari i el seguiment durant el procés d'adaptació a la seva sortida del mateix, ja sigui en semilibertat o llibertat total, amb la finalitat de millorar les seves possibilitats d'inserció laboral i social.

Si bé es considera desitjable que els processos es comencin des del règim tancat, els destinataris del programa poden iniciar el contacte i/o seguiment amb qualsevol situació penitenciària (règim tancat, semiobert o obert).

Una gran part dels usuaris del programa arriben a partir del contacte directe amb els tècnics, donada la presència contínua d'aquests al Centre Penitenciari. En el cas de l'equip que intervé amb les persones en segon grau, el contacte als mòduls és diari i en el cas de l'equip que atén persones en tercer grau, es du a terme un punt d'informació a Secció Oberta com a mínim dues vegades a la setmana.

Com a conseqüència de la nostra llarga trajectòria com a Servei Específic d'Orientació, també arriben persones directament al Servei a partir d'altres usuaris, d'informacions o activitats anteriors, de les accions de difusió del servei, etc. de tal manera que també s'atenen demandes inicials a les oficines del Servei.

La derivació per part d'altres professionals, tant del Centre Penitenciari com de recursos comunitaris és una altra via d'entrada habitual.

Des d'aquest programa es treballa bàsicament a nivell individual amb un educador referent. Es dona gran importància a la primera entrevista i a un diagnòstic de necessitats i potencialitats de cada una de les persones que, després dels primers contactes, estan interessades en iniciar un procés i des del Servei s'ha valorat la idoneïtat de la seva demanda i moment actual. Posteriorment, es dissenya el Projecte d'Intervenció Individualitzat amb cada persona, a on es marquen els objectius, estratègies i activitats necessàries per al procés de cada un dels usuaris, amb la corresponent temporalització.

També es contempla la intervenció a nivell de grup, com a part d'aquest itinerari integrat d'orientació, a partir d'accions complementàries contemplades en el projecte i de les quals han participat els usuaris que mantenen un procés educatiu a nivell individual. Durant aquest període s'han dut a terme les següents activitats grupals:

- Taller "Treballant el Paper" per a joves al mòdul 10 del C. Penitenciari.
- Grups de capacitació per a l'obtenció del carnet de conduir.

- Tallers de capacitació laboral.
- Sortides programades.
- Taller de competència prosocial.
- Taller de suport educatiu amb problemàtiques tòxiques per afavorir la inserció sociolaboral.
- Grup de recerca activa de feina en règim obert i semiobert.

L'acompanyament personalitzat i el suport d'un tècnic-educador referent, és el punt clau de la metodologia utilitzada i amb la qual es dóna un procés d'aprenentatge permanent. L'usuari rep una atenció individualitzada, flexible i intensiva, sempre adaptada a les seves necessitats i a cada moment del procés d'inserció sociolaboral. Es parteix del principi de participació i implicació dels usuaris en totes les activitats del projecte: l'usuari és el protagonista del seu propi procés, acordant amb ell els objectius i establint un ritme comú com una manera de generar dinàmiques de responsabilització.

La traducció d'aquest procés d'orientació individual en acompanyaments presencials, suposa un increment de les possibilitats d'èxit i aprenentatge per a la persona.

La intervenció per a la inserció s'entén de manera global.

Encara que l'aspecte laboral sigui molt important i condicioni el procés des del primer moment - en molts de casos és indispensable i urgent una inserció dins d'aquesta àrea per a cobrir carències econòmiques bàsiques- també s'aborden les dificultats detectades a altres àmbits que afecten i limiten igualment el procés d'inserció de cada usuari i que habitualment es constitueixen com a necessitats prioritàries (aspectes sanitaris, familiars, personals, d'habitatge, de temps lliure, gestions diverses amb les administracions, etc.).

Amb la nostra població, els objectius pre-laborals referits a la capacitació transversal i a les competències prosocials suposen una estratègia ineludible cap a la inserció.

Un altre eix de la nostra intervenció és la mobilització i articulació de tots els recursos i serveis necessaris per al procés de cada usuari, la qual cosa implica un important número de coordinacions amb recursos molt diversos, tant els que existeixen dins del Centre Penitenciari, com els propis de la comunitat. En primer lloc, es mantenen contactes continus amb els professionals dels Serveis Socials Penitenciaris en funció de les necessitats de cada cas, així com també diferents espais de coordinació periòdics de caire més general.

Per altra banda, es duen a terme reunions de coordinació amb periodicitat variable amb tots els recursos comunitaris implicats en el procés de cada usuari (per exemple: serveis de tractament d'addiccions, serveis socials municipals, entitats formatives, personal sanitari, etc.). Aquestes reunions responen a la recerca d'una major coherència i efectivitat de les diferents intervencions cap a l'assoliment dels objectius acordats.

FONTS DE FINANÇAMENT.

Conselleria de Treball i Formació del Govern de les Illes Balears.
Subvencions complementaries per part de l'Obra Social "Caja Madrid",
Fundació Guillem Cifre de Caixa Colonya, Obra Social "Sa Nostra", Institut
Mallorquí d'Afers Socials.

AVALUACIÓ 2008.

L'avaluació, que es realitza sempre a partir dels objectius previstos a les diferents programacions (Projecte del Servei, Pla Anual d'Actuació i Formació, projectes de grup i projectes individuals), es concreta en:

A nivell general, anualment s'elabora una memòria tècnica principal amb avaluació quantitativa i qualitativa. També de manera anual es complementa aquesta amb un informe d'avaluació de la nostra activitat segons els criteris del Centre Penitenciari.

A les reunions setmanals de coordinació de l'equip s'avalua de forma contínua i grupal la marxa del Servei.

A més, es realitzen revisions periòdiques dels projectes de grup i individuals elaborats, així com del Pla d'Actuació i Formació.

Perfil i número d'usuaris.

El perfil dels usuaris és el que ja s'ha descrit a l'apartat anterior referit als destinataris del programa. Durant el període 2007-2008 s'han atès 572 persones. D'aquestes, s'ha realitzat un procés de seguiment i intervenció individualitzada amb 259 (9 indocumentades). Amb les 313 restants s'han dut a terme accions puntuals d'informació i/o suport; bé perquè a aquestes persones els ha estat suficient aquest tipus d'intervenció, o bé perquè no s'adequaven al perfil definit al projecte.

Respecte a les característiques de les persones ateses i segons les dades corresponents al període 2007-2008, no hi ha hagut gaires canvis respecte a anys anteriors, encara que si podem comentar alguns aspectes rellevants:

- El col·lectiu atès es continua ajustant al definit en el projecte inicial, tenint en compte la variació de criteri en el cas dels usuaris més joves que es troben en el mòdul 10 del Centre Penitenciari. Aquests s'han beneficiat de les accions de preinserció previstes per a les persones que es troben en règim tancat. Donades les característiques d'aquests usuaris (menors de 23 anys), el criteri de selecció d'usuaris referit a la proximitat de la sortida en llibertat s'amplia i deixa de ser un criteri d'exclusió per a aquests joves.
- Respecte a la distribució per edat i sexe, un 90% dels nostres usuaris eren homes i el 50% es situa entre els 26 i els 45 anys.
En relació al punt anterior, es continua mantenint una tendència a l'augment progressiu del nombre d'usuaris "joves" (42,2% entre 18 i 25 anys), mentre que es redueix el percentatge d'usuaris dins la franja d'edat majoritària de 26 a 45 anys. Increment moderat de les persones majors de 45 anys que destaca per les seves dificultats d'inserció.

- Es manté el percentatge del 10% de dones ateses coincidint amb el percentatge general de dones recluses respecte al total de Població penitenciària espanyola. Aquest perfil és especialment rellevant no tant pel seu nombre sinó per la intensitat i dedicació que requereixen en funció de les càrregues familiars que presenten de manera generalitzada. Aquestes dones precisen d'una intervenció integral molt ample a on es multipliquen les hores d'acompanyament, coordinació, etc. A més, durant aquest període s'ha percebut un increment del nombre de dones que també presenten problemàtica tòxica, amb el que la intervenció es torna encara més complexa.
- La majoria dels usuaris ha nascut a les Illes Balears (46,8%) i s'ha observat un increment del percentatge de persones immigrants ateses situant-se a un 28%.
- Un 96,8% de les persones ateses presenten qualche tipus de problemàtica sanitària (malalties físiques, psíquiques i/o drogoaddiccions), suposant això un notable increment respecte a anys anteriors i un reflex clar de la realitat de la nostra Població objectiu. Increment dels usuaris amb addicció a l'alcohol i ludopaties.
Al mòdul de joves s'observa un increment de persones amb policonsum. Es manté el percentatge de persones amb patologia dual (malaltia mental més drogaaddicció)
- A nivell judicial s'ha constatat una reducció de les condemnes curtes, treballant majoritàriament amb persones amb condemnes de llarga durada a on els efectes de la presonalització són molt evidents. Els delictes més habituals són els robatoris o tràfic, que solen anar lligats a problemes d'addicció. Augment dels delictes per agressió i violència domèstica. Moltes persones son reincidents i ens trobem amb molts de joves que provenen de centres de reforma.
- Respecte al perfil formatiu-laboral, és significatiu que, segons les dades del període 2007-2008, un 46,4% fa més de dos anys que no treballa i la majoria presenta una història laboral marcada per la inestabilitat (33,2%) o molt poca experiència laboral (29,2%). Es produeix una reducció del nombre de persones que no superen el graduat escolar, passant d'un 60,9% a un 49,2%. Encara ens trobem amb un percentatge de 3,6% de persones analfabetes.
- Generalització de persones i famílies sense les necessitats bàsiques cobertes i amb una necessitat econòmica urgent. Perfil característic d'exclusió social. Falta de suport social i situacions familiars conflictives.
- Només un 20,4% disposa de vivenda pròpia ja sigui llogada o en propietat (percentatge que s'ha vist reduït any rere any), i un 11,6% no té cap possibilitat de vivenda.
- Les demandes més habituals durant el període passat continuen essent la ajuda amb la recerca de feina (26,8%) i el suport a la sortida de presó (22,8%). Les necessitats detectades amb més freqüència es mantenen:

- Baix perfil laboral: necessitat de formació prelaboral, poca experiència o trajectòria inestable, manca de capacitació per a la recerca, etc.
- Problemàtica de consum de tòxics.
- Necessitat de suport social i familiar.
- Falta de vivenda i de recursos econòmics.
- Manca d'habilitats socials, de comunicació i de control d'impulsos.
- Expectatives laborals i de futur, en general, no ajustades a la realitat.
- Patologia dual.

Accions realitzades.

Les persones ateses en cada un dels dos grups d'accions del programa, des de novembre de 2007 a octubre de 2008, foren les següents:

	Usuaris amb expedient	Usuaris puntuals (no expedient)	Total usuaris
Accions en règim tancat	148	200	348
Accions en règim obert i semiobert.	141	113	254
Persones indocumentades amb accions de seguiment	9	0	9
TOTALS	259	313	572

**El total d'usuaris amb expedient és diferent a la suma de persones amb accions en règim tancat i en règim obert donat que hi ha hagut 39 usuaris amb accions de seguiment que s'han beneficiat del dos grups d'accions (inici de seguiment a règim tancat i continuïtat a règim semiobert-obert).*

Resulta molt difícil explicar de forma resumida el treball que s'ha realitzat, perquè la diversitat de les persones ateses i l'aposta per l'abordatge individualitzat han generat diferents processos d'inserció, amb diferències significatives en quant al tipus d'acompanyaments, a la intensitat i periodicitat del suport donat i als continguts i objectius de la intervenció.

Així i tot, les taules que vénen a continuació són el reflex, encara que bastant resumit, del volum del treball realitzat (tant a nivell individual com de grup) i corresponen sols a les 259 persones amb les quals s'ha realitzat un procés de seguiment individual.

Accions per al disseny de Projectes d'Intervenció Individuals.

	Núm. d'accions a RÈGIM TANCAT	Núm. d'accions a RÈGIM OBERT I SEMIOBERT.	Núm. d'accions totals
Accions de diagnòstic	647	461	1108
Accions d'elaboració i revisió de projectes individuals	277	639	916
TOTALS	924	1100	2024

Accions d'execució dels Projectes d'Intervenció Individuals.

	Núm. d'usuaris	Núm. d'accions realitzades
Execució de projectes individuals dins de les accions en RÈGIM TANCAT	126	2338
Execució de projectes individuals dins de les accions en RÈGIM OBERT I SEMIOBERT	133	5817
TOTALS	259	8155

Accions de coordinació.

Altres tipus d'accions realitzades són les **coordinacions amb els diferents recursos** amb els que es treballa per abordar de forma integral cada un dels casos en seguiment. Aquestes coordinacions, realitzades amb l'objectiu d'iniciar, mantenir o coordinar el procés d'inserció sociolaboral d'usuaris concrets, han suposat un total de **1360 accions** (sense comptabilitzar els espais periòdics generals).

Concretament, en el règim tancat s'han realitzat 508 accions de coordinació en relació a 93 usuaris. En règim obert i semiobert el nombre d'accions arriba a 852, per a 107 usuaris.

Accions de grup.

Acció	Total de participants	Total d'hores
Treballant el paper al mòdul de joves (2 grups)	31	924
Obtenció del carnet de conduir a règim tancat (4 grups)	24	206
Tallers capacítació laboral en règim tancat (2 grups)	19	20
Tallers capacítació laboral en règim obert i semiobert (4 grups)	23	47
Tallers de competència prosocial en règim tancat (2 grups)	26	48
Sortides programades en règim tancat (3 grups)	28	30
Taller de recolzament educatiu en problemàtiques tòxiques per a la inserció (1 grup)	3	6

Recursos emprats.

Com ja s'ha assenyalat, la coordinació amb professionals, recursos i entitats és fonamental per al desenvolupament d'aquest projecte, ja que la feina que es realitza necessita de tots els recursos exteriors existents.

Durant aquest període s'han mantingut coordinacions amb més de 60 entitats/institucions (i amb diferents recursos dins moltes d'aquestes) que,

com és normal, s'han donat amb una freqüència i profunditat diferents. Així, durant l'any, hi ha recursos amb els quals ens hem coordinat un sol cop i, d'altres, amb els quals la relació és molt més habitual.

Per les característiques i marc d'actuació del nostre programa cal destacar la relació amb els diferents professionals del Centre Penitenciari. A més de les accions de coordinació que formen part dels processos individuals, es mantenen els següents espais periòdics de caire més general:

- Reunions amb el director del Centre Penitenciari
- Reunió setmanal amb la Sots-directora de Tractament i una altra amb l'Equip Tècnic de la Secció Oberta del Centre Penitenciari
- Reunió quinzenal amb l'Equip Tècnic del Mòdul 10 (joves)
- Reunions mensuals amb els Equips Tècnics del mòdul 7 (dones) i 12 (terapèutic).
- Reunió mensual amb les diferents entitats que treballen el tema de les drogodependències al Centre Penitenciari (GAD).

Valoració i perspectives de futur.

Després de 10 anys de funcionament, l'Itinerari per a Població Penitenciària és un programa consolidat, tant a la Xarxa d'Orientació Laboral del SOIB com a dins del Centre Penitenciari de Mallorca, amb el qual s'ha anat millorant i augmentant la coordinació i col·laboració a diferents nivells.

Aquesta experiència i consolidació han propiciat un procés de creixement i optimització de la nostra metodologia d'intervenció.

Entenem que s'han complert satisfactòriament les previsions del programa i considerem que el treball realitzat ha estat significatiu, tant pel que fa a la quantitat de persones ateses com, sobretot, per la qualitat de l'atenció donada als usuaris de l'Itinerari. La intervenció amb els 259 usuaris en seguiment s'ha adaptat al pla de feina individual amb cada un d'ells, registrant-se una mitja de 49 accions individuals amb cada usuari, a les quals s'ha d'afegir la part corresponent de les accions grupals dutes a terme (1341 hores en total). S'ha de tenir en compte que aquestes xifres no són molt representatives ja que la quantitat d'intervencions pot variar molt d'un usuari a un altre, i cada acció pot tenir una durada molt diferent (des de mitja hora a 10 hores).

També, valorem com a significatives les accions puntuals realitzades amb altres 313 persones que, per diferents motius, no han arribat a iniciar seguiment amb l'Itinerari però s'han beneficiat d'una orientació i informació adaptada a les seves necessitats. Aquest tipus de Servei cobreix una necessitat bàsica i immediata d'atenció de la Població penitenciària i suposa un important volum de feina pels educadors (punt d'informació, registre, entrevistes d'orientació, devolucions, etc.).

La valoració del grau d'assoliment dels objectius de les diferents accions del projecte és molt positiva, més encara si s'avalua el procés de cada un dels usuaris atesos. S'han produït importants millores en tots aquells aspectes que condicionaran directament una futura inserció, encara que no s'hagi donat aquesta en tots els casos.

Durant aquest període s'ha arribat a un percentatge d'insercions del 60% respecte al total de persones amb les que s'ha realitzat una recerca de feina. Tenint en compte les greus dificultats afegides que presenta aquest col·lectiu (baixa qualificació laboral i formativa, etiquetatge social, desconexió del mercat laboral, manca d'habilitats socials, desestructuració familiar i social, problemàtiques additives, necessitats bàsiques no cobertes...) i l'actual situació del mercat laboral ordinari, suposa una xifra més que acceptable malgrat s'hagi vist reduïda respecte d'anys anteriors.

Destacar el gran augment de la Població penitenciària, que al llarg del 2008 ha arribat aproximadament als 1900 interns i això ens ha dut a ;

- una gran demanda per accedir al Servei i per tant un augment de primeres entrevistes.
- la dinàmica i vida en els mòduls del centre penitenciari, s'ha vist afectada.
- manca de professionals i recursos del centre per una Població tan elevada.

Ens hem trobat amb un canvi de Direcció i Sotadirecció del Centre, que ha fet que haguéssim d'establir noves formes de coordinació i línies a seguir.

Destacar que des del centre Penitenciari , aquest any s'ha notat un certa "permisivitat" i obertura en quan a tractaments i possibilitats d'intervenció en els processos d'inserció. De cara al pròxim any ens proposam millorar el coneixement dels articles i normatives i el seu aplicament per facilitar així el contacte amb l'exterior i millorar el procés d'inserció. Per tant des del nostre Servei volem potenciar aquesta fórmula per tal que els nostres usuaris puguin gaudir de formacions externes, encara que es trobin privats de llibertat.

Respecte als horaris inflexibles d'entrada i sortida del centre per poder accedir a la feina per part dels usuaris que estan en règim semiobert, cal destacar que ha anat millorant i que s'ha fet una gran feina per part del nostre Servei de coordinació i conscienciació al centre d'aquesta realitat. Un cop més es torna a reflectir la diferència de ritmes i normes entre l'exterior i el centre.

Com a millores destacar que es comencen a utilitzar mesures telemàtiques i articles que afavoreixen una flexibilitat i que evidentment faciliten la inserció. De cara al pròxim any, amb la obertura del Centre d'inserció (CIS) es preveu que aquests aspectes milloraran, i per el nostre programa suposa ampliar temes de coordinació i així com tenir que instaurar el nostre Servei al nou Centre, amb tot el que suposa.

Respecte al perfil de les persones ateses, es manté un any més com a problemàtica més nombrosa la d'addicions a tòxics, a la qual s'afegeix la falta de recursos diversificats per al tractament d'aquestes. També es mantenen les dificultats a l'hora d'atendre els casos de patologia dual. En comparació a anys anteriors, destacaríem l'augment de Població jove i major de 45 anys, la generalització del perfil de dones soles amb càrregues familiars i problemàtica additiva i la continuïtat en la prevalença de casos amb les necessitats bàsiques no cobertes

Finalment, destaquem l'augment de la Població immigrant i la impossibilitat de dur a terme processos d'inserció laboral. El perfil de Població reclusa immigrant que ens trobem des del Servei presenta diferents dificultats que limiten greument les seves possibilitats de inserció sociolaboral: persones sense regularitzar, en molts casos sense documentació, amb desarrelament, desconeixement de l'idioma i cultura, sense suport familiar/social, etc. Amb aquestes característiques l'elaboració d'un procés d'inserció queda freqüentment anul·lada.

L'increment del nombre de Població immigrant i de la seva diversitat és especialment observable amb el col·lectiu de joves reclusos.

A banda de la intervenció directa amb els usuaris i de les nombroses accions de coordinació amb diferents professionals, tal i com estava plantejat al pla d'actuació 2007-2008, l'equip de l'Itinerari ha aprofundit en la metodologia d'intervenció del Servei en relació als següents aspectes:

- Revisió de la metodologia i continguts de les accions grupals
- Coordinació amb el Centre Penitenciari
- Recopilació d'estratègies d'intervenció especialment als àmbits laboral, temps lliure i familiar
- Revisió de registres del SOIB
- Presentació del programa a altres recursos: Difusió del Servei
- Recursos per a la cobertura de necessitats bàsiques
- Factors de risc i protecció

VIII. PROGRAMA DE REHABILITACIÓ PSICOSOCIAL I INSERCIÓ SOCIOLABORAL DE RECLUSOS AMB MALALTIES MENTALS.

DESCRIPCIÓ DEL PROGRAMA.

Aquest projecte neix de les dificultats detectades a partir de l'experiència d'intervenció de la nostra entitat amb persones amb problemes "severs" de salut mental en general i més específicament, de les necessitats que s'evidenciaven quan aquestes persones eren internes del Centre Penitenciari, context en el qual també interveníem des de feia deu anys.

Aquest ha estat un programa que neix arrel d'un estudi de necessitats que es va dur a terme durant l'any 2005 i principis de 2006. En aquest estudi es va establir la necessitat del projecte, així com les bases metodològiques per iniciar una intervenció específica amb el grup concret de Població de reclusos amb malalties mentals cròniques.

Així, aquesta memòria correspon al període de gener a desembre de 2008, en el qual el programa s'ha implementat amb dues educadores.

OBJECTIUS.

La finalitat del programa és que les persones recluses amb malalties mentals cròniques millorin la seva qualitat de vida i puguin afrontar unes millors condicions en el seu procés d'inserció.

POBLACIÓ DESTINATÀRIA.

Els destinataris són els reclusos del Centre Penitenciari de Mallorca amb problemes de salut mental, amb un temps d'un any d'estada com a mínim, en règim de segon grau.

S'han hagut de concretar més els criteris d'inclusió d'usuaris al programa, perquè els recursos humans amb que s'ha comptat no han estat els inicialment prevists. La previsió, era flexibilitzar l'entrada d'usuaris a mida que s'incorporessin les diferents figures professionals estipulades per al projecte.

Així, s'ha considerat requisit indispensable pels primers casos admesos tenir un diagnòstic metge de malaltia mental crònica, emès bé durant la seva estada a presó, o bé quan estaven en llibertat.

METODOLOGIA.

Aquest projecte pretén atendre les persones recluses que pateixen un trastorn mental crònic, oferint acompanyament i suport en les seves necessitats específiques provocades per la seva situació de reclusió i malaltia mental crònica. Amb l'objectiu de millorar la seva qualitat de vida, primerament durant la seva estada a presó i posteriorment, en el seu procés d'inserció social.

La intervenció es planteja a nivell individual i de grup a les primeres fases d'intervenció, ampliant-se a l'àmbit familiar i de coordinació amb recursos comunitaris a mida que s'avança amb la intervenció del cas. Les fases metodològiques que descriuen el projecte són les següents:

Fase de prediagnòstic.

- Derivació de casos susceptibles d'incorporar-se al Programa.
- Acceptació o no dels casos segons els criteris establerts prèviament al Programa.
- Observació per clarificar la situació de la persona en relació a la seva problemàtica de salut mental.
- Emissió del prediagnòstic de la malaltia mental (aproximació) i alta en el Programa.

Fase d'intervenció en règim tancat.

- Observació i establiment del vincle educatiu: mitjançant tutories individuals i participació de l'intern en activitats de grup.
- Recollida d'informació sobre el cas: directament de l'usuari i a través dels diversos professionals (equip tècnic, equip metge, altres centres penitenciaris, altres associacions que treballen en el Centre Penitenciari ...).
- Elaboració del diagnòstic educatiu i del Projecte Individual Educatiu (PEI).
- Execució del PEI de cada un dels usuaris, a partir del seguiment individual, de les accions en grup planificades i de la mobilització dels diferents recursos del Centre Penitenciari i comunitaris necessaris.
- Revisió/ avaluació constant del PEI.
- Preparació de permisos de sortida de presó.

Fase de manteniment dins del C. Penitenciari.

- Seguiment mitjançant tutories individuals.
- Seguiment mitjançant la participació de l'intern a activitats de grup.
- Revisió del PEI.

Fase de preparació per a la sortida en llibertat.

- Seguiment mitjançant tutories individuals.
- Preparació de permisos de sortida de presó i contacte amb la família.
- Contacte amb recursos comunitaris de salut mental.

- Contacte amb altres recursos comunitaris segons les necessitats de cada cas (toxicomanies, Serveis Socials...).

Fase d'intervenció en llibertat.

- Seguiment individual mitjançant tutories i acompanyaments.
- Intervenció familiar.
- Derivació a recursos comunitaris de salut mental i generals, i fer el seguiment .

FONTS DE FINANÇAMENT.

Ministeri d'Educació, Política Social i Esports, Conselleria d'Afers Socials del Govern Balear i Fundació La Caixa.

AVALUACIÓ 2008.

Perfil i nombre d'usuaris.

Dos dels criteris d'inclusió marcats en aquest període han estat determinants a l'hora de seleccionar els usuaris: l'existència d'un diagnòstic metge de malaltia mental crònica i un temps d'estada previst de més d'un any de l'intern al Centre Penitenciari.

Durant l'any 2008 han estat proposats per a valoració d'alta en el programa 60 casos i s'ha intervingut, amb 14 persones i 9 famílies.

Així, els 60 casos valorats durant aquest període s'han classificat en quatre grups diferents, fixant així uns perfils diferenciats d'interns que ens han permès establir prioritats d'intervenció:

- Un primer grup format per interns amb malaltia mental crònica de la qual consta diagnòstic escrit a l'expedient metge del Centre Penitenciari. Es troben dins d'aquest grup el diagnòstic d'esquizofrènia, psicosis, trastorn bipolar i depressió major.
- El següent grup el componen interns amb altres tipus de diagnòstic de malaltia mental (trastorns de personalitat, síndromes depressius, retard mental...), amb constància escrita a l'expedient metge del Centre Penitenciari. No han estat casos seleccionats inicialment per a seguiment, però sí podran tenir-se en compte a mida que el programa vagi creixent.
- El tercer grup està compost per persones que els equips metges i de tractament del Centre Penitenciari valoren que hi ha símptomes importants de patologia mental, però que no consta cap tipus de diagnòstic i sense consum de tòxics.
- Dins el quart grup, tenim persones que foren proposades per professionals del C. Penitenciari per tenir simptomatologia de trastorn mental, però sense diagnòstic i amb consum de tòxics.

Les següents taules mostren el perfil dels 14 casos, 13 homes i una dona, que s'han dut en seguiment durant aquest període:

Edat de les persones ateses.

	Número d'usuaris
18 a 25 anys	2
26 a 35 anys	5
36 a 45 anys	3
46 a 55 anys	2
Mes de 56 anys	2
TOTAL	14

Diagnòstic de malaltia mental de les persones ateses.

	Número d'usuaris
Esquizofrènia, Psicosis	8
Trastorn depressiu	3
Trastorn control impulsos	4
Trastorn bipolar	1
Trastorn alimentació	1
Trastorn de la personalitat	4
Trastorn esquizoafectiu	1
TOTAL	23

**el total de persones ateses 14 no coincideix amb el total de diagnòstics (23) ja que cada persona te més de una malaltia diagnosticada*

Historia de drogodependència de les persones ateses.

	Número d' usuaris
Si	11
No	3
TOTAL	14

Contacte previ a l'entrada a presó amb recursos de salut mental

	Número d' usuaris
Si	8
No	4
Es desconeix	2
TOTAL	14

Temps de condemna de les persones ateses.

	Número d'usuaris
Menys de 2 anys	4
De 2 a 5 anys	4
De 6 a 10 anys	2
De 11 a 15 anys	4
TOTAL	14

Accions realitzades.

- Accions de recollida d'informació per valorar la incorporació o no dels diferents casos derivats .Han estat 60 els casos derivats per diferents professionals al llarg del període. De tots ells, s'ha recollit la informació necessària a través d'entrevistes amb els diferents professionals (metges, treballadores socials, Psicòlegs, juristes, educadors, funcionaris, etc.) per poder valorar la seva entrada en el programa. Aquesta tasca porta molt de temps ja que la informació no està sistematitzada, ni a un mateix expedient.
- El seguiment individual dels 14 casos seleccionats ha tingut una periodicitat diferent per a cada un d'ells i per cada moment en què es troba la intervenció. Encara que el més habitual ha estat veure els interns individualment dos cops per setmana dintre del centre penitenciari i amb una periodicitat molt intensiva i d'acompanyaments presencials amb els casos que han sortit en llibertat. De tots els casos en seguiment es té un diagnòstic de totes les àrees vitals i un projecte educatiu.
- Preparació i acompanyament de 6 permisos que han disfrutat dues de les persones ateses; es tracta de planificar el permís i preparar la família en el cas que es consideri necessari, després acompanyam físicament durant aquests dies per fer gestions, coneixement i contacte amb recursos, lleure, etc. En definitiva donar suport a les noves activitats de la vida en llibertat que de vegades comporten una gran càrrega d'ansietat a la persona.
- Preparació d'una vida en llibertat amb 6 persones. Amb aquelles persones que es troben prop de la sortida, es tracta d'anar preparant aquesta; de connectar amb tots els recursos necessaris (vivenda, salut mental , econòmica...), preparar a la família, planificar les activitats a l'exterior, etc.
- Seguiment de 3 persones en semilibertat o llibertat total. En aquests casos el seguiment i acompanyament agafa un caire molt intensiu i a totes les àrees vitals . Es tracta de donar suport a aquesta nova etapa de retorn al barri, a la família, al carrer. Acompanyar amb la connexió als recursos comunitaris adients, estructurar de nou el temps i les activitats.

Intervenció familiar amb 9 famílies. Amb l'objectiu informar i ajudar a afrontar la malaltia, orientar sobre el procés penitenciari del seu familiar i treballar totes aquelles qüestions necessàries per a la inserció.

Les activitats grupals realitzades aquest període :

- Multitaller. L'objectiu principal d'aquesta activitat ha estat el d'afavorir un espai i context de grup per a l'observació de cada un dels interns i per posar en pràctica les diferents habilitats de relació i comunicació treballades a nivell individual. Algunes de les activitats realitzades en aquest espai han estat; videoforum, manualitats, jocs de taula, pintura,

etc. En aquest espai han participat 12 casos, d'aquí s'ha detectat la necessitat de treballar alguns aspectes amb més profunditat.

- Activitats grupal de moviment i expressió. Sis sessions de dues hores de duració , ha estat realitzada per una persona voluntària del programa. A través d'aquesta activitat s'ha treballat; combatre els efectes de la medicació, realitzar exercici moderat, comunicació , psicomotiricitat, creativitat.
Ha estat una activitat molt satisfactòria i els participants l'han valorada molt positivament.
- En el mes de Novembre i desembre, s'han realitzat activitats grupals diàries de dues hores de duració aproximadament, per cobrir les necessitats detectades tant a nivell grupal com individual. Les activitats realitzades han estat;
 - Psicoeducació
 - Psicomotricitat
 - Esport
 - Taller de cuina
 - Habilitats socials i resolució de conflictes
 - Pintura creativa
 - Teatre
- S'han realitzat 3 sortides programades a l'exterior de lleure amb dos interns. Aquesta activitat és valorada molt positivament ja que es treballaren objectius com Contactar amb la realitat exterior, posar en pràctica habilitats personals i socials, recollir informació del funcionament de les persones ateses a un altre context, etc.
- Formació i coordinació amb els funcionaris de vigilància, s'han realitzat una sessió grupal i algunes individuals, per explicar el programa, i per sensibilitzar respecte al tractament d'aquesta Població.
- Durant l'execució del Projecte, la directora i les educadores del projecte s'han relacionat amb diverses figures professionals tant del Centre Penitenciari com amb recursos exteriors, en forma de contactes puntuals o de manera periòdica.
A més, durant tota l'execució del Projecte, s'han dut a terme reunions setmanals de coordinació entre la Directora i l'Educadora del Projecte.
La finalitat d'aquestes reunions ha estat dur a terme un seguiment continu del Pla d'Execució del Projecte (tasques de preparació i difusió, coordinació amb presó, derivació i acollida de casos, avaluació dels objectius del Projecte...). I s'ha fet un seguiment de la intervenció amb els interns que es duen en seguiment (seguiment de la metodologia d'intervenció, objectius fixats i assolits).

Valoració i perspectives de futur.

Aquest any destaca per la inestabilitat i canvis tant del programa com del centre penitenciari. Respecte al programa, es va realitzar una substitució de l'educadora amb les conseqüències que du això; tornar a establir vincle

amb els usuaris, coneixement del programa per part de la nova educadora, etc.) Als darrers mesos es comptà amb les dues educadores, que això va permetre creixement momentani del programa, i poder iniciar les activitats grupals. Pel pròxim període es fa necessari augmentar i consolidar l'equip d'educadors del programa.

Respecte al centre penitenciari, també han tingut canvis de Direcció i sotadirecció, on hem tingut que tornar establir noves formes de coordinació i línies a seguir.

Malgrat no s'ha comptat amb el personal previst en el projecte inicial per no aconseguir-se les aportacions econòmiques necessàries, la intervenció amb els interns no s'ha vist reduïda en quant a la qualitat de l'atenció rebuda, encara que sí en el nombre d'usuaris i activitats inicialment previstes.

Cal destacar el gran nombre de persones derivades pel Centre Penitenciari i altres recursos que no s'ha pogut atendre per falta de recursos humans, actualment contem amb una llarga llista d'espera.

Valorem que la intervenció realitzada ha donat suport als interns en les seves diferents àrees vitals i que s'han creat, fomentat i millorat les habilitats, actituds i comportaments que incideixen de forma favorable en el desenvolupament del seu procés de rehabilitació. A més, han rebut tots ells un suport i una intervenció individualitzada i adaptada a les seves necessitats i potencialitats.

L'objectiu general referit a afavorir i a fomentar la reinserció social, hem de dir que s'ha treballat amb la mesura que el temps i el procés del Projecte ho han permès. Amb 6 de les nou persones s'ha iniciat un procés de preparació a la sortida. S'han preparat i acompanyat diferents permisos i 3 persones ja disfruten d'un 3r grau o d'una llibertat total. Destacar que en aquest procés s'ha contactat amb tots els recursos necessaris i que es continua amb el seguiment un cop en llibertat.

Les dificultats que ens trobam en aquest període de semilibertat o llibertat, estan relacionades amb els pocs recursos que tenim de Salut Mental; de l'habitatge, les llistes d'espera per Unitat de Salut Mental, del CAD, etc.

Destacar que les persones que estan en aquesta fase de llibertat mantenen el contacte amb el Servei i s'ha augmentat la intensitat d'intervenció, ja que es troben a un moment de canvi i sense l'estructura que proporciona el centre penitenciari. Els pocs recursos humans del programa, dificulta poder atendre a la vegada les persones que estan en llibertat i les que es troben en règim tancat.

Respecte a les característiques dels usuaris en trobam;

- La majoria de casos tenen una història d'addició a tòxics i molts d'ells consumeixen a l'actualitat. Els pocs recursos d'atenció a les drogodependències existents al centre penitenciari dificulta la intervenció amb aquests casos.
- Alguns d'ells tenen ordres d'allunyament de la família. Per tant ens trobam amb la dificultat de vivenda tant a un permís com a la sortida.

Volem destacar la gran coordinació i implicació dels Professionals del centre Penitenciari (equip de Direcció, equip metge, equip tècnic), que ens ha facilitat la nostra feina i poder aconseguir els objectius individuals de les persones d'una manera compartida. Valoram una major obertura i sensibilització cap el programa i cap a les persones amb problemàtica mental.

Continuem amb la dificultat que implica la rotació de mòdul dels professional així com la fragilitat que alguns dels interns tenen a l'hora de mantenir una permanència a llarg termini en un mateix mòdul, la qual cosa ens dificulta el procés de coordinació.

Una de les propostes pel període vinent és la creació d'un equip del centre penitenciari específic per els casos del programa de Salut Mental, i així tenir uns criteris i pautes comuns d'intervenció que facilitaria la relació i vinculació de les persones ateses en el programa amb els equips del Centre Penitenciari.

Respecte dels funcionaris de vigilància, continua essent evident la necessitat de coordinació i formació amb tots aquells agents que participen a la vida diària de les persones ateses.

Les accions realitzades de formació i coordinació amb els funcionaris ha donat molts bons resultats a la feina diària tant a l'hora de donar-nos informació útil de la vida diària dels nostres usuaris, com a l'hora d'establir acords per poder dur a terme els objectius prevists.

Destacar que a partir del mes de Juliol el Centre Penitenciari ha comptat amb un Psiquiatra que passa consulta un cop a la setmana dintre del Centre. Encara que insuficient, ha estat un avanç important ja que ha facilitat el procés de rehabilitació de les persones ateses dintre del context habitual.

Pel període vinent una de les propostes seria augmentar aquest Servei de psiquiatria així com potenciar tots aquells articles penitenciaris que facilitin la utilització dels recursos de rehabilitació comunitaris.

Les activitats grupals diàries en els darrers mesos ha estat tot un avanç al programa, ja que han permès que alguns interns que prevenen de mòduls conflictius i no tenen accés a les activitats pròpies del centre, han pogut fer-ho a les activitats grupals del programa, oferint un context nou i essent un primer pas de cara a la normalització dintre del centre i a la posterior inserció. De cara al pròxim període, ens proposam mantenir i establitzar aquestes activitats, també veiem la necessitat de proposar activitats de caire ocupacional, potenciar les sortides programades i noves activitats de rehabilitació.

Una de les accions iniciades però que hem de continuar realitzant és la difusió del programa, el coneixements dels recursos comunitaris amb la finalitat d'informar i sensibilitzar damunt la problemàtica específica de la Població que atenem i obrir camí a les futures derivacions i intervencions amb els recursos comunitaris.

Per altre banda ens plantejem la informació -formació damunt mesures alternatives al compliment de condemna per a les persones amb malaltia

mental. L'objectiu a llarg termini seria evitar els ingressos a presó i fomentar la rehabilitació a la comunitat.

Resumint, valorem positivament l'execució del projecte també, la necessitat de donar continuïtat al Projecte i d'ampliar el seu abast, amb la finalitat de poder donar una atenció específica al col·lectiu de reclusos amb problemes de salut mental.

IX. TALLER DE NETEJA DE COTXES I CÀTERING: APRENENT A TREBALLAR.

DESCRIPCIÓ DEL PROGRAMA.

El taller de "*Neteja de cotxes: aprenent a treballar*" és un programa socioeducatiu del GREC, iniciat el desembre de 1999, que intenta donar resposta a algunes mancances detectades tant per professionals del GREC com per altres entitats que fan feina amb menors.

El taller de "càtering" sorgeix de l'experiència del taller de neteja de cotxes i el taller de cuina. De la mateixa manera, que el taller de cotxes intenta donar una resposta educativa per aquells joves que són absentistes o tenen dificultats greus d'integració social al centre de referència.

Des de l'experiència, constatarem que molts menors es desvinculen abans d'hora del sistema escolar. Això es manifesta a través d'un absentisme significatiu, amb l'assistència sols a algunes assignatures –quan es pot pactar amb el centre escolar– i, de vegades, amb l'abandonament de l'escolarització obligatòria.

En aquests casos, els al·lots esperen a complir els 16 anys per començar una formació laboral o bé per treballar.

Des de l'any 2001 tenim un conveni firmat amb la Conselleria d'Educació, per tenir joves en règim d'escolarització compartida. Aquest conveni ens permet que alumnes matriculats a escoles o instituts, puguin assistir al taller en horari escolar. Cal tenir en compte que el menor només assisteix unes hores determinades al taller, les altres les realitza a l'escola. La principal finalitat del conveni és treballar conjuntament per prevenir o tractar l'absentisme total o crònic.

Ens aquests tallers es treballen els hàbits necessaris per a la integració social i laboral dels menors, tant en el cas que vulguin seguir cursos de formació com en el cas que elegeixin incorporar-se al món laboral; de la mateixa manera també es reforça els al·lots per continuar amb el període d'escolarització obligatòria.

Els productes dels tallers no s'ofereixen a l'exterior. Els clients són els socis del GREC, voluntaris i treballadors de l'associació i altres persones conegudes. El donatiu que es lliura a canvi de la neteja del cotxe és una de les principals eines educatives ja que es té en compte la qualitat i el ritme de feina dels joves i es treballa amb l'educador la repartició dels ingressos.

OBJECTIUS.

- Potenciar el desenvolupament personal i social del jove perquè pugui fer front a les dificultats d'inserció social i laboral.
- Adquirir i/o reforçar la formació bàsica dels menors que els capaciti per afrontar la vida activa amb autonomia.
- Adquirir els coneixements i habilitats necessaris per inserir-se al mercat laboral.

POBLACIÓ DESTINATÀRIA.

Al·lots i al·lotes de 13 a 17 anys amb fracàs escolar, manca d'habilitats socials i/o d'actituds necessàries per a una futura incorporació laboral i pèrdua de la motivació per aprendre.

METODOLOGIA.

Cal destacar que el treball es planteja sempre de forma conjunta entre l'educador del taller i el professional de referència que deriva el menor; el qual ho fa amb uns objectius clars que marcaran la intervenció des del taller.

El principal criteri metodològic d'intervenció, amb cada menor, és la personalització a partir de l'elaboració d'un Pla d'Intervenció Individualitzat. Això implica coordinar-se amb el professional de referència a fi de valorar l'adequació del projecte a les mancances del menor, així com les prioritats de treball i el moment convenient per a una possible derivació a altres recursos formatius i/o d'inserció.

Fer que els al·lots se sentin responsables de la gestió del taller és una altra estratègia metodològica important: tant de la comptabilitat, com de l'atenció al client, en el manteniment dels fulls de registre, dels productes de neteja, de l'ordre i del manteniment general del taller...

A més, l'assemblea és una altra eina fonamental perquè funcioni l'autorregulació del taller. En aquesta reunió de grup s'estableixen les normes del taller i es pacten els aspectes essencials per al seu bon funcionament. A partir de l'assemblea, l'educador intenta regular el grup i fer que es respectin els acords pactats.

Una reunió setmanal entre l'Educador del Taller i el Director de Programa permet valorar i reajustar les diferents intervencions.

FONTS DE FINANÇAMENT.

Institut Mallorquí d'Afers Socials, Conselleria d'Educació del Govern Balear, Ajuntament de Palma i Obra Social "Sa Nostra".

AVALUACIÓ 2008.

Perfil i nombre d'usuaris.

A través de les següents taules, intentarem donar a conèixer les principals dades sobre les característiques dels usuaris que han participat en el programa al llarg de l'any 2008. Durant aquest període s'ha atès un total de set joves, quatre d'ells han estat noves admissions i altres quatre han continuat al taller des de l'any anterior.

Les taules següents resumeixen les característiques dels joves atesos durant l'any 2008.

Nombre d'usuaris atesos.

	Nombre de joves
Demandes realitzades	25
Noves admissions	16
Joves que continuen de l'any anterior	6
Total de joves atesos	20

Edat dels joves en el moment d'entrada al taller .

	Nombre de joves
14 anys	3
15 anys	14
16 a 18 anys	3
TOTAL	20

Temps d'intervenció amb els joves.

	Temps d'intervenció total *	Temps d'intervenció 2008 **
Menys de dos mesos	3	4
De tres a cinc mesos	2	4
De sis a onze mesos	1	3
Dotze mesos o més	3	0

* Nombre de mesos totals d'intervenció amb el jove, tenint en compte també els anteriors a 2008.

** Nombre de mesos d'intervenció només al llarg de 2008.

Centres educatius i entitats que han realitzat la primera derivació dels joves al Taller.

	Nombre de joves
IES Joan Ma. Tomàs	1
IES Berenguer d'Anoia	2
IES Emili Darder	1
IES Guillem Segrega	2
Programa Llar funcional per adolescents (GREC)	3

Programa d'educadors de carrer GREC	2
Programa d'Emancipació del GREC	1
IES Borja Moll	2
IES J. Sureda i Blanes	1
IES Joan Alcover	1
IES Aurora Picornell	1
CMSS Nord	1
Col·legi la Porcíncula	1
IES Politècnic	1
TOTAL	20

Característiques dels joves en el moment de la seva entrada al taller

Situacions detectades	Nombre de casos
Abandonament de l'escolaritat (joves no matriculats) abans dels 16 anys	3
Dificultats d'aprenentatge (en els casos en què continuen acudint a centre escolar)	9
Absentisme	7
Manca d'interès i motivació per a aprenentatges escolars	12
Problemes de comportament i incompliment de normes escolars	10
Conflictes intrafamiliars	9
Dificultats econòmiques	11
Falta d'habilitats socials	7
Autoestima negativa	10
Falta de constància	13
Delictes denunciats, mesures judicials	2
Addiccions a substàncies il·legals	5
Internament a centres de reforma o de protecció	6
Discapacitat intel·lectual	2

Accions realitzades.

Dins la dinàmica quotidiana del taller, hi ha unes activitats que es realitzen assíduament: les assemblees, la neteja del taller, la compra (d'aliments o estris), les tutories i evidentment, la neteja dels cotxes o fer els menjars.

Les assemblees estan previstes amb una periodicitat setmanal, encara que a certs moments d'aquest període s'ha allargat aquesta periodicitat en funció de la dinàmica del grup de joves i la seva capacitat per resoldre les qüestions que afecten a la relació entre ells i a la dinàmica del taller. Cal dir que l'enteniment, la responsabilitat i la bona relació dels joves ha fet que s'efectuessin poques assemblees al llarg de l'exercici. S'han realitzat les tutories individuals i les compres d'estrís i material en funció de les necessitats de cada moment.

La neteja del Taller de cotxes s'ha complementat enguany amb activitats de manteniment del mateix, sobretot de pintura.

L'activitat principal, la neteja de cotxes i de càtering, s'ha mantingut de forma contínua durant tot el període –a excepció dels períodes de vacances

de l'educador del taller -. El nombre de cotxes que s'han netejat diàriament ha oscil·lat normalment entre 1 i 3, encara que alguns dies no s'ha netejat cap cotxe i d'altres, s'ha arribat fins a 4. Aquesta activitat es va regulant diàriament en funció del nombre d'al·lots assistents al taller, de les activitats programades, del moment i motivació del grup de participants i, és clar, en funció del nombre de persones que requereixen el Servei de neteja.

Pel que fa al Taller de càtering s'han realitzat una mitja d'entre 3 i 4 comandes. Això ha suposat fer menjar per vuit persones, ja que els al·lots i al·lotes que participen en aquest taller també hi dinen.

Però a més, menys freqüentment, es realitzen activitats extraordinàries a dins o fora del taller. Aquestes activitats pretenen bàsicament dos objectius. En primer lloc, facilitar un nou marc de relació educativa per al jove i l'educador, deixant per un dia de banda els límits i les normes del taller. Aquest fet converteix les activitats extraordinàries en espais idonis per complementar l'observació de cada jove i establir nous contextos en la relació educativa, sovint mediatitzada per la dinàmica del taller.

A més, permet al menor experimentar espais d'oci que a vegades són desconeguts per a ell i que més endavant pot gaudir-ne en el seu temps lliure.

A continuació exposam la relació d'activitats realitzades. Cal tenir en compte que hi ha activitats que s'han realitzat més d'una vegada al llarg de l'any.

Activitats
Recerca i compra d'estris i materials de neteja
Visites a recursos d'oci i lleure
Visites a recursos formatius
Visites a fires i espais firals
Excursió
Reparació de bicicletes
Lectures
Escacs

Pel que fa als objectius treballats específicament amb cada un dels al·lots des del Taller, destaquem de forma resumida els més significatius.

Objectius	Nre. de casos
Millorar els hàbits i capacitats prelaborals	9
Desenvolupar les habilitats socials i de comunicació	12
Aprendre a resoldre conflictes i millorar l'autocontrol	6
Relacionar-se amb iguals en un entorn normalitzat	7
Coneixement d'alternatives formatives i laborals, orientació	5
Fomentar la continuïtat a l'institut, millorar la seva integració	7
Millorar l'autoestima	4
Prevenió d'absentisme	11
Reprendre la seva escolaritat	3
Motivació cap a la formació reglada	2

Valoració i perspectives de futur.

Podem afirmar que la intervenció realitzada al llarg del període en que ha estat en funcionament el taller ha estat molt positiva per als adolescents que hi han participat.

Un dels aspectes que volem destacar és la possibilitat de poder atendre a més al·lots i al·lotes des d'aquests tallers socioeducatius. Gràcies a la creació del taller de càtering i al taller de cotxes, els tallers poden oferir 7 places.

Aquest programa és un recurs educatiu vàlid, i és un complement molt útil per a joves que viuen en situació de dificultat o conflicte social, afrontant un procés d'escolarització complexa i sovint, insuficient, degut a la seva manca d'habilitats i problemes conductuals. Recordar que a vegades els joves han abandonat l'institut i aquest programa és l'únic marc educatiu i socialitzador que coneixen.

És un recurs que permet als adolescents conèixer una forma de treballar, i els pot preparar per a la seva propera incorporació al món laboral.

Tornar a destacar la importància que tenen les coordinacions amb altres serveis i institucions que treballem amb aquests joves, per tal de que aquests realitzin un procés adequat.

Per últim ressaltar que la majoria d'objectius proposats s'han pogut treballar amb els participants al taller i s'han assolit les metes desitjades dins el seus projectes educatius.

X. TALLER DE CUINA: "FER DE CUINER SENSE SER-HO"

DESCRIPCIÓ DEL PROGRAMA.

Aquest taller es realitza des de l'any 2004. Va sorgir com a iniciativa del Programa d'Emancipació amb l'objectiu de dinamitzar l'espai d'un pis on hi viuen diferents joves. Així, es realitza una activitat associada al fet quotidià de fer el dinar com a una acció organitzada relacionada amb la salut, l'economia i la socialització dels subjectes.

En aquesta línia es plantejà realitzar un taller de cuina atractiu per possibilitar un marc d'aprenentatge que, a més, possibilités relacionar-se amb altres subjectes, tant amb joves com amb adults.

OBJECTIUS.

- Millorar els hàbits de neteja, alimentació i higiene.
- Adquirir pautes educatives bàsiques.
- Establir bona relació amb els adults (sobretot amb les dones).
- Tenir uns horaris de referència, ser puntual.
- Aprendre a treballar en grup, saber compartir.
- Aprendre allò més bàsic per saber fer-se menjar de forma autònoma.
- Adquirir habilitats socials i de comunicació.
- Aprendre a exposar dubtes.
- Aprendre habilitats bàsiques: puntualitat, maneig dels diners, higiene personal...

POBLACIÓ DESTINATÀRIA.

Els destinataris són al·lots i al·lotes, a partir de 16 anys. Aquests comparteixen el fracàs escolar, la manca d'habilitats socials i/o d'actituds necessàries per a una futura incorporació laboral i la pèrdua de la motivació per aprendre.

METODOLOGIA.

El principal criteri metodològic d'intervenció amb cada jove és la personalització a partir de l'elaboració d'un Pla d'Intervenció Individualitzat; això implica coordinar-se amb el professional de referència per adequar el projecte a les mancances del menor, així com les prioritats de treball i el moment convenient per a una possible derivació a altres recursos formatius i/o d'inserció.

FONTS DE FINANÇAMENT.

Concert amb l'Institut Mallorquí d'Affers Socials.
Conveni amb el Ministeri d'Educació, Política Social i Esports.
Obra Social "Sa Nostra".

AVALUACIÓ 2008.

Perfil i nombre d'usuaris.

A través de les següents taules, intentarem donar a conèixer les principals dades sobre les característiques dels usuaris que han participat en el programa al llarg de l'any 2008. Durant aquest període s'ha atès un total de 10 joves.

Edat dels joves en el moment d'entrada al taller .

	Nombre de joves
14 anys (mesura excepcional)	0
16 anys	0
17 anys	3
18 anys	3
20 anys	0
22 anys	0
Mes de 23 anys	2
TOTAL	8

Temps d'intervenció amb els joves.

	Nombre de joves
Menys de dos mesos	4
De tres a sis mesos	1
Més de sis mesos	3

Característiques dels joves en el moment de la seva entrada al taller

SITUACIONS DETECTADES	Nombre de casos
Dificultats en els estudis (en els casos en que continuen acudint al Centre Escolar).	1
Conflictes familiars	5
Dificultats econòmiques	6
Manca d'habilitats socials	4
Autoestima negativa	5
Manca de constància	4
Dificultats d'organització personal	5
Addiccions a substàncies il·legals	2
Estada a presó	1

Entitats que han derivat els joves.

	Nombre de joves
Programa d'Emancipació del GREC	4
Programa d'Educadors Familiars del GREC	3
Itinerari d'Inserció Sociolaboral per a la Població penitenciària del GREC	1
TOTAL	8

Accions realitzades.

Dins la dinàmica quotidiana al taller hi ha unes activitats que s'han realitzat habitualment:

- Mirar el menú del dia i fer la llista de la compra.
- Anar a comprar (qualitat del producte, etiquetes i preus).
- Ordenar la compra.
- Llegir les receptes i distribuir les tasques.
- Elaborar els plats.
- Fer una aproximació de quant ha costat el dinar.
- Posar la taula correctament, servir els clients i compartir el dinar.
- Retirar la taula, endreçar la cuina i el menjador.
- Fer la llista dels aliments que faran falta per al pròxim dia.
- Valorar com ha anat la feina.

Durant tot el temps del taller s'han tractat diferents temes d'interès com: l'organització, planificació, valors nutritius, higiene, neteja, ordre, congelats, estalvi de temps, ambient agradable...

Pel que fa als objectius treballats específicament amb cada un dels al·lots des del taller, destaquem de forma resumida els més significatius a la següent taula:

OBJECTIUS	Nombre de casos
Aprendre a planificar el menjar, a fer compres útils i a cuinar	8
Desenvolupar les habilitats socials i de comunicació	4
Adquirir pautes i hàbits bàsics	8
Aprendre a treballar en grup	8
Millorar l'autoestima	6
Accedir a qualche recurs formatiu fora de l'ambient penitenciari	1

Nombre de clients i grau de satisfacció.

Han participat com a clients unes 15 persones. Cada persona ha assistit entre dues i quinze vegades.

Valoració i perspectives de futur.

La valoració d'aquest any del taller de cuina és bastant positiva, ja que en gran part dels usuaris que han participat s'han assolit els objectius plantejats.

Al llarg d'aquests anys ens hem donat compte de la importància de determinats espais que en el projecte inicial no tenien molta rellevància. Un exemple d'això és a l'hora de dinar. El fet de compartir taula amb i com persones adultes, crea moltes possibilitats educatives que són aprofitades pels educadors per reforçar el seu procés.

Un dels principals valors que té el taller de cuina és la individualització de la intervenció. Això permet adaptar-nos al ritme i necessitats dels joves. És per això i per una qüestió d'espai que el taller té només 3 places.

També és molt valorat pels usuaris la capacitat de crear un clima positiu, que facilita la integració del joves a la dinàmica del taller.

Com a conclusió, es pot afirmar que el taller de cuina ha estat allò que volia ser: un complement a la intervenció dels educadors que, des d'altres àmbits, treballaven amb els nostres usuaris.

XII. QUADRES FINANÇAMENT ASSOCIACIÓ ANY 2008

QUADRE RESUM

INGRESSOS	2.591.635,19
SUBVENCIONS CAPITAL	9.119,26
TOTAL FINANÇAMENT	2.600.754,45
DESPESES	2.584.054,19
INVERSIONS EQUIPAMENTS	9.119,26
TOTAL FONTS APLICATS	2.593.173,45
EXCEDENT (INGRESSOS-DESPESES)	7.581,00

FONS DE FINANÇAMENT

INGRESSOS EDUCADORS CARRER (INCLOU SUPORT ESCOLAR)		568.931,50
MINISTERIO DE EDUCACIÓN ,POLITICA SOCIAL Y DEPORTES	40.800,00	
MANCOMUNITAT DES RAIGUER	109.176,46	
AJUNTAMENTS DE MALLORCA	418.011,54	
INGRESSOS VARIS PER A ACTIVITATS	943,50	
INGRESSOS PER A LA LLAR FUNCIONAL		365.577,97
MINISTERIO DE EDUCACIÓN POLÍTICA SOCIAL Y DEPORTES	158.600,00	
IMAS	204.959,96	
ALTRES SUBVENCIONS I INGRESSOS	1.741,02	
ALTRES INGRESSOS (USUARIS)	276,99	
INGRESSOS PER A EMANCIPACIÓ		178.512,78
MINISTERIO DE EDUCACIÓN POLÍTICA SOCIAL Y DEPORTES	36.000,00	
IMAS	140.339,73	
"CLIENTS" TALLER CUINA	2.173,05	
INGRESSOS PER A EDUCADORS FAMILIARS		776.874,74
IMAS	375.862,36	
AJUNTAMENT DE PALMA	380.965,87	
AJUNTAMENT DE SÓLLER	19.362,96	
ALTRES INGRESSOS	683,55	
INGRESSOS SERVEI D' OCUPACIÓ I OLOAS		68.392,07
MANCOMUNITAT DES RAIGUER	68.392,07	

INGRESSOS INSERCIÓ LABORAL PRESÓ (INCLOU TALLER PAPER)		505.000,33
GB TREBALL I FORMACIÓ	493.167,66	
IMAS	3.844,38	
OBRA SOCIAL SA NOSTRA	3.231,31	
CAIXA COLONYA	3.000,00	
OBRA SOCIAL CAJA MADRID	140,08	
INGRESSOS PRODUCTES TALLER	1.616,90	
INGRESSOS TALLERS PISE		28.146,48
GB EDUCACIÓ	17.329,16	
IMAS	4.982,32	
AJUNTAMENT DE PALMA	4.000,00	
"CLIENTS" TALLERS	1.835,00	
INGRESSOS RECLUSOS AMB MALALTIES MENTALS		50.171,79
MINISTERIO DE EDUCACIÓN POLÍTICA SOCIAL Y DEPORTES	17.500,00	
GB AFERS SOCIALS	10.671,79	
OBRA SOCIAL LA CAIXA	22.000,00	
ALTES INGRESSOS ENTITAT		59.146,79
QUOTES SOCIS	3.448,00	
INGRESSOS FORMACIÓ	27.063,00	
SUBVENCIONS PER A L'ENTITAT	4.181,45	
DONACIONS	6.480,00	
INTERESSOS BANC	7.441,51	
SUBV. CAPITAL TRASPASSEDES EXER	8.587,04	
EXCÉS PROVISIONS	1.945,79	
TOTAL FINANÇAMENT		2.600.754,45

APLICACIÓ DE FONTS

COMPRES BENS DESTINATS A L'ACTIVITAT	34.800,52
ARRENDAMENTS	16.510,89
REPARACIÓ I CONSERVACIONS	7.149,97
PROFESSIONALS INDEPENDENTS	21.293,20
ASSEGURANCES	7.361,01
PUBLICITAT I PROPAGANDA	3.405,76
SUBMINISTRAMENTS	7.585,62
ALTRES SERVEIS	66.316,16
TRIBUTS	1.637,78
DESPESES PERSONAL (INCLOU DOTACIÓ PER A PROVISIONS D'INDEMNITZACIONS)	2.345.872,18

AJUDES METÀL·LIC, DESPESES PER ACTIVITATS I ALTRES	54.792,45
DESPESES FINANCERES	6.705,07
AMORTITZACIONS I PÈRDUES PROCEDENTS DE L'IMMOBILITZAT	10.623,58

TOTAL DESPESES	2.584.054,19
INVERSIONS EQUIPAMENT	9.119,26

TOTAL FONS APLICATS ANY 2008	2.593.173,45
-------------------------------------	---------------------

XIII. REFLEXIÓ XX È ANIVERSARI

INTRODUCCIÓ

Amb ocasió del XX è aniversari del GREC, l'Associació va decidir fer un nou punt i apart per reprendre el procés de reflexió que en ell seu dia, ara fa deu anys, vàrem enllestir. En deu anys han tornat ha canviar molt les coses. Hem incorporat nous programes, han desfilat molts professionals i el més important, la societat on tenim les nostres arrels, viva com està, continua immers en un important procés de transformació, circumstància aquesta que ens obliga a fixar nous punts de partida i noves línies d'actuació.

En una data tan significada, és obligació de l'Associació fer una mica d'anàlisi intern i ser capaços de determinar si actualment ens trobam en condicions adequades de fer front als reptes del futur. Això ens obliga a ser crítics i a fer un esforç d'introspecció que ens permeti considerar si la nostra oferta està prou viva com per continuar fent la nostra feina durant, mínim, deu anys més.

Per això la Junta Directiva de l'Associació va donar suport a tres comissions formades per persones vinculades al GREC que han reflexionat sobre aquestes qüestions. Aquest document no és sinó un intent de sistematització dels punts que han estat sotmesos a debat durant aquest any.

Gràcies a tos els que heu debatut aquests temps.

LA POBRESA COM ELEMENT IDENTIFICADOR DE LA TASCA SOCIOEDUCATIVA IMPULSADA DEL GREC

Actualment el GREC manté en funcionament 9 tipus de programes que són desenvolupats per setanta-vuit educadors que fan feina a tallers (de cuina, cotxes, paper), al carrer, a la llar funcional, amb famílies, amb persones privades de llibertat (també amb problemes mentals) i amb persones amb dificultat d'accedir al mercat laboral.

Aquests programes són:

Programa de Treball Socioeducatiu en Medi Obert amb Educadors de Carrer, Llar Funcional per a menors de 14 a 18 anys en Situació de Dificultat Social, Programa de Suport i Seguiment per a l'Emancipació de Joves procedents de la Xarxa de Protecció de Menors, Programa d'Educadors Familiars, Servei d'Ocupació de la Mancomunitat des Raiguer, Itinerari d'Orientació i Acompanyament per a la Inserció Sociolaboral de la Població Penitenciària, Programa de rehabilitació Psicosocial i Inserció Social de Reclusos amb Malalties Mentals, Taller de Neteja de Cotxes i Taller de Cuina.

La feina dels professionals als quals dóna suport l'Associació és variada, amb elements diferenciadors determinats pels tipus de Població, dels mitjans que disposen al seu abast o fins i tot, del moment del dia en que desenvolupen la seva tasca. Tot i això hi ha un element comú per a tots: la intervenció socioeducativa com a pilar fonamental de l'actuació; i en aquest ordre d'idees amb una característica comú a la gran majoria de les persones que es beneficien de la seva tasca: la pobresa com element d'identificació dels usuaris dels programes.

La pràctica totalitat dels usuaris dels programes desenvolupen feines precàries de baixa qualificació, pateixen trastorns mentals, discapacitats i malalties cròniques, tenen un baix nivell formatiu i alt nivell d'endeutament i els seus vincles socials i familiars són febles.

La pobresa, entesa com un aspecte de la realitat quotidiana que caracteritza als usuaris dels nostres programes, ha d'ésser valorada pel professional durant tot el moment de la tasca que du a terme, ja sigui en un moment inicial (valorant la viabilitat del projecte i planificant) o durant la intervenció amb el destinatari. En el cas contrari (si no es té en compte) es podria caure en la indiferència i, per tant, l'observació i la intervenció és podria veure greument compromesa. Per altre banda, exigir canvis profunds sobre qüestions educatives en famílies o grups que viuen en un context de pobresa, significaria una errada greu de plantejament que probablement abocarà al fracàs de la intervenció.

Quan parlem de pobresa no volem incidir únicament en una problemàtica de caire socioeconòmic. Ens referim a un problema que afecte al projecte vital de les persones en totes les seves dimensions, fins i tot en l'exercici de Drets Fonamentals els quals no es poden gaudir amb les garanties mínimes exigibles. L'habitatge, l'educació, l'atenció de la salut, són aspectes de la dimensió vital de tots i cadascun de nosaltres, que es veuen condicionats en el seu exercici per les persones que es troben en cercles definits com de pobresa. Avui en dia els pobres s'assimilen als residus, no tenen lloc a la societat ja que no produeixen i per altre banda no poden accedir al ritme de consum que exigeix una societat pròspera i de la qual, en major o menor mesura, depèn la seva situació de bonança.

I aquest marc no ho podem perdre de vista en un moment de conjuntura com l'actual, a on per part de les administracions públiques (de manera interessada o no), es fan advertències d'una situació de recessió que incidirà en els circuits de pobresa, augmentant situacions de precarietat i ampliant el nombre dels qui arriben a la seva frontera.

No hem d'actuar amb tolerància amb la pobresa. Hem d'aprofundir en les causes, raons i persones que la provoquen, i ho hem de fer públic.

SITUACIÓ ACTUAL DEL GREC. CAPACITAT DE L'ASSOCIACIÓ PER DONAR RESPOSTA ALS REPTES QUE ENS PODEM PLANTEJAR.

L'actuació professional dels treballadors del GREC ve marcada des d'antic per un creixement natural. S'augmenta el nivell d'intervenció a partir de les demandes de les administracions amb les que mantenim un vincle determinat, i sempre en funció de les possibilitats pressupostàries. Els programes nous es posen en marxa (condicionats com es lògic per les fonts de finançament) conseqüència de les necessitats detectades, tant per treballadors com per externs a l'Associació que consideren adient la nostra intervenció en determinats terrenys.

El nostre creixement per al futur estarà necessàriament limitat pel nostre tipus d'organització, la necessitat de disposar de més espai físic on desenvolupar la nostra tasca i la manca de liquidesa econòmica per fer front als pagaments.

Això suposarà una qüestió a tractar en el futur, ja que condicionarà el creixement de l'activitat professional. Serà necessari fixar criteris de creixement i valorar, tenint en compte aquest fet, futures possibilitats d'intervenció per així evitar una manca de qualitat de la nostra feina, i a mesura que es plantegi el creixement, ens haurem d'enfrontar a decisions sobre la nostra estructura social, la necessitat de canviar o ampliar el local i la necessitat de cercar altres línies de crèdit i/o línies de finançament.

El desig de mantenir uns determinats nivells de qualitat amb la intervenció suposa també mantenir una línia responsable des del punt de vista empresarial, fins al punt de saber escoltar, i atendre en la mesura possible, totes aquelles peticions de caràcter laboral que es puguin realitzar per part dels professionals. Respecte a aquest particular s'ha avançat notablement, ja que existeix un marc de diàleg, si bé l'Associació haurà d'oferir possibilitats de promoció, no només des del punt de vista econòmic, sinó professional. Serà una eina fonamental, i tindrem que impulsar la seva signatura, un conveni col·lectiu del nostre sector professional a les Illes Balears.

La difusió de l'Associació i de la seva feina és redundant en els diversos anàlisi que, des de fa temps, s'han fet. I és redundant perquè l'Associació ho valora com una fita a assolir i perquè pot permetre una millora de les fonts de finançament de l'Entitat mitjançant la promoció dels productes propis i de les nostres capacitats (instruments tècnics, cursos de formació, etc.). El GREC, i tots els instruments de feina que ha creat, han d'estar en el mercat; pel coneixement i aprofitament de tercers i per procurar ingressos a l'entitat.

Hi ha qüestions en les quals es fa necessari fer una feina específica com és el camp del voluntariat. És notòria la falta de renovació de les persones que formen la Junta Directiva. És necessari també un enfortiment de les relacions d'aquells que col·laboren amb programes (fonamentalment el d'educadors de carrer) amb l'Associació. Aquests voluntaris estan vinculats amb els educadors amb qui han contactat, sense cap lligam directe cap a

l'entitat i els seus òrgans, que no recolzen expressament la seva feina ni mostren cap tipus d'agraïment.

Per això es necessari reflexionar aquest problema sense complexes i determinar una idea i un projecte. Són massa les vegades que hem pensat sobre la qüestió i poques decisions o mesures les adoptades. És un problema similar, el de la difusió de la feina de l'Associació i la nul·la capacitat d'arribar a la societat, o el de la seva poca vida interna. És necessari que es prenguin decisions definitives per evitar que se pugui replantejar en el futur, i llevar-nos el complex que tenim per no haver donat una solució satisfactòria a aquestes qüestions.

Referent al nostre finançament l'associació, dins de les seves possibilitats i acceptant que depèn i dependrà de fons públics, ha arribat a un punt d'una relativa estabilitat. És cert que hi ha situacions concretes durant l'any de falta de liquidesa, però no de mancança d'ingressos, tota vegada que quan un programa arriba a estar dotat econòmicament, té continuïtat. I a poc a poc hem aconseguit estabilitzar programes que en el seus inicis eren més projectes a curt termini, amb data de caducitat. De la comparativa amb altres entitats podem observar que el nostre nivell de recursos propis (quotes de socis) i de finançament privat és menor. Són qüestions a treballar en el futur.

En qualsevol cas, l'anàlisi comparatiu de pressuposts i comptes anuals ens permet ser optimistes.

BASES PER A UN PROJECTE DE FUTUR DE L'ASSOCIACIÓ GREC

El GREC ha de continuar existint. És una afirmació necessària a fer i que hem de saber transmetre al nostre entorn. El GREC desenvolupa una feina de qualitat (reconeguda per la totalitat de les persones i institucions amb les que tenim relació) i no podem permetre que es perdi ja que un nombre important de col·lectius es poden quedar sense l'atenció i dedicació que ara ofereixen els nostres professionals.

De cara al futur haurem d'aprofundir en la pobresa com fenomen social que caracteritza (cada vegada més) la Població a la que destinam els nostres recursos i esforços. I en aquest sentit hem d'aprendre a ubicar i diagnosticar correctament les situacions i inquietuds de la gent amb la que treballam. Hem de valorar la pobresa com un dels elements identificadors dels destinataris dels nostres esforços i ser plenament conscients de les necessitats bàsiques dels usuaris, per no deixar consolidar situacions concretes de carència que posen en risc l'exercici de Drets Fonamentals. Amb consciència plena, en qualsevol cas, dels límits de la nostra intervenció, i procurant que la nostra feina no sigui un valor afegit improductiu que agreugi la seva condició de pobre ni que la seva condició de pobre sigui la raó final de la nostra intervenció (donat la "sospita" que provoca carència).

Tampoc podem ser tolerants amb la pobresa i les seves causes, tota vegada que aquesta actitud pot afavorir situacions d'abandó social, contra les que, per definició, el GREC ve lluitant.

La denúncia s'haurà d'articular com un objectiu estratègic i per això haurem de dissenyar canals de denúncia adequats.

A nivell intern hem d'estar contents de la nostra situació econòmica i activar projectes que obrin noves portes al finançament de l'entitat. Això ens permetrà dissenyar un pla de creixement i transformació que en el futur ens pugui permetre articular solucions als problemes que ara veiem com són la manca d'espai, la concentració dels recursos, la manca de promoció laboral, la difusió, la ubicació del voluntari, etc..

Fins ara i durant 20 anys hem experimentat un creixement notable basat en les il·lusions col·lectives i en la capacitat de convicció de molts de nosaltres i fonamentat en la necessitat d'aprofitar oportunitats i el desig d'atendre necessitats. Hem de reflexionar sobre aquest model i valorar si ens permetrà mantenir i fins i tot millorar el nivell de feina i qualitat fins ara assolit.

Es cert que hem superat amb nota problemes detectats en el passat; si bé, no és menys cert que hi ha qüestions que no som capaços de solucionar o que com a mínim ens continuem plantejant. Ens referim sense ànim de ser exhaustius a la dicotomia associació - empresa, el problema de la difusió de la feina i la imatge i el voluntariat. Es necessari que, o bé posem fill a l'agulla (el pla de creixement podria ésser un instrument vàlid) o que superem vells complexos que no ens duen a cap lloc.

Es necessari un pla de creixement? Qui o ha de fer? Com? Podem assumir el seu cost?. Són moltes les preguntes a fer, si bé necessàries mentre hi hagi persones que pensen en el GREC com entitat adequada per fer front a diverses problemàtiques; i això continua passant.

I és que els camps de feina detectats a on tard o prest haurem de fer feina són molts Així:

La *Salut Mental* de qui són els nostres usuaris és una constant i per això requereix la nostra atenció. La problemàtica s'ha detectat en tots els programes i a quasi tots els col·lectius que atenem. Hi ha pocs recursos específics i dificultats en les derivacions als ja creats, i tot això s'agreuja quan s'ajunta amb el consum de drogues.

S'ha fet feina procurant als educadors formació damunt la problemàtica e impulsant el programa que executam a la presó.

Hi ha dificultats per enllestir línies d'actuació bàsicament per la tipologia dels col·lectius afectats i l'amplitud de la problemàtica, si bé s'ha constatat una important carència en els nins (educació primària) pels quals seria oportú la dotació d'un centre obert amb activitats de suport escolar i de lleure integrat a un poble o barri que permetés fer feina amb els pares.

Pels usuaris del GREC, vinculats a altres programes seria adequat la creació d'espais grupals de suport a usuaris amb problemes de salut mental, amb una vessant tant formativa com de lleure amb la finalitat d'ésser un espai continu de suport i estructuració i ocupació dels participants.

El consum de drogues és una qüestió no superada. La toxicomania i tot allò que representa és una problemàtica transversal a molts de programes i de difícil solució ja que els tipus de recursos que hi ha a l'illa condicionen les possibilitats d'atenció.

Pel que fa a els al·lots de 14 a 16 anys, aquests darrers anys des del GREC hem desenvolupat projectes (el taller de neteja de cotxes, tallers de cuina i els tallers de jardineria) orientats a millorar la situació educativa dels adolescents en dificultat social als centres escolars.

La feina feta en el programa d'emancipació a descobert les carències reals de joves que, podent-se emancipar no ho poden fer amb les garanties necessàries si estan afectats per discapacitats de tipus intel·lectual. Tindrem que plantejar actuacions concretes a curt termini.

Actualment s'estan duent a terme iniciatives com el teatre social o suport escolar que deixen entreveure la possibilitat de crear recursos educatius complementaris als programes.

Ens hem de plantejar el *treball de mediació amb adults* responsables de fets delictius. Hi ha experiències en altres C.C.A.A. i altres països. El present i futur normatiu, amb un reforçament en la quantitat i duració de les penes privatives de llibertat, suggereixen la possibilitat d'abordar el seu estudi.

Es necessari atendre al col·lectiu de *dones amb càrregues familiars* que no disposen d'un recolzament en el seu entorn. Ja hem reflexionat anteriorment (recordarem el projecte de creació d'una empresa d'inserció en el sector de la neteja). Serà necessari reprendre el projecte o altre similar ja que la qüestió està present, si bé és necessari valorar els programes que hi ha en l'actualitat i conèixer el perfil de les dones que es queden fora dels recursos.

El GREC va començar a reflexionar la qüestió dels *Joves abusadors*, i es va pensar en actuacions de caire preventiu que s'han de reprendre i valorar. Haurem d'intensificar els contactes amb educadors i professionals que han tingut un major contacte sobre el problema, per definir com intervenir de manera específica.

Ens reafirmam amb el que exposàvem en el començament. Hem avançat molt per a bé. Tenim necessitats perquè estam en el món i el món les té. Som conscients d'això i per això, i perquè el nostre voltant ens ho demana, hem de continuar existint.

Una altre vegada, gràcies a tots els que heu participat en aquesta reflexió.